

GLASILO KOMBINATA »HMEZAD« ŽALEC – LETO XXVIII. – CENA 2 DIN – ŠTEVILKA 1

Smel investicijski korak v novo leto

Ob zaključku starega in na začetku novega leta je navada, da povemo, kako nam je bilo in kaj pričakujemo za naprej.

Za kmetijstvo je bil lani — poleg dobre letine — gotovo najpomembnejši dogodek dogovor republik o bodočem razvoju jugoslovanškega kmetijstva. S tem dogovorom so končno določeni dolgoročni cilji v kmetijstvu in tudi dogovorjeni načini kako naj bi uresničili ta razvoj.

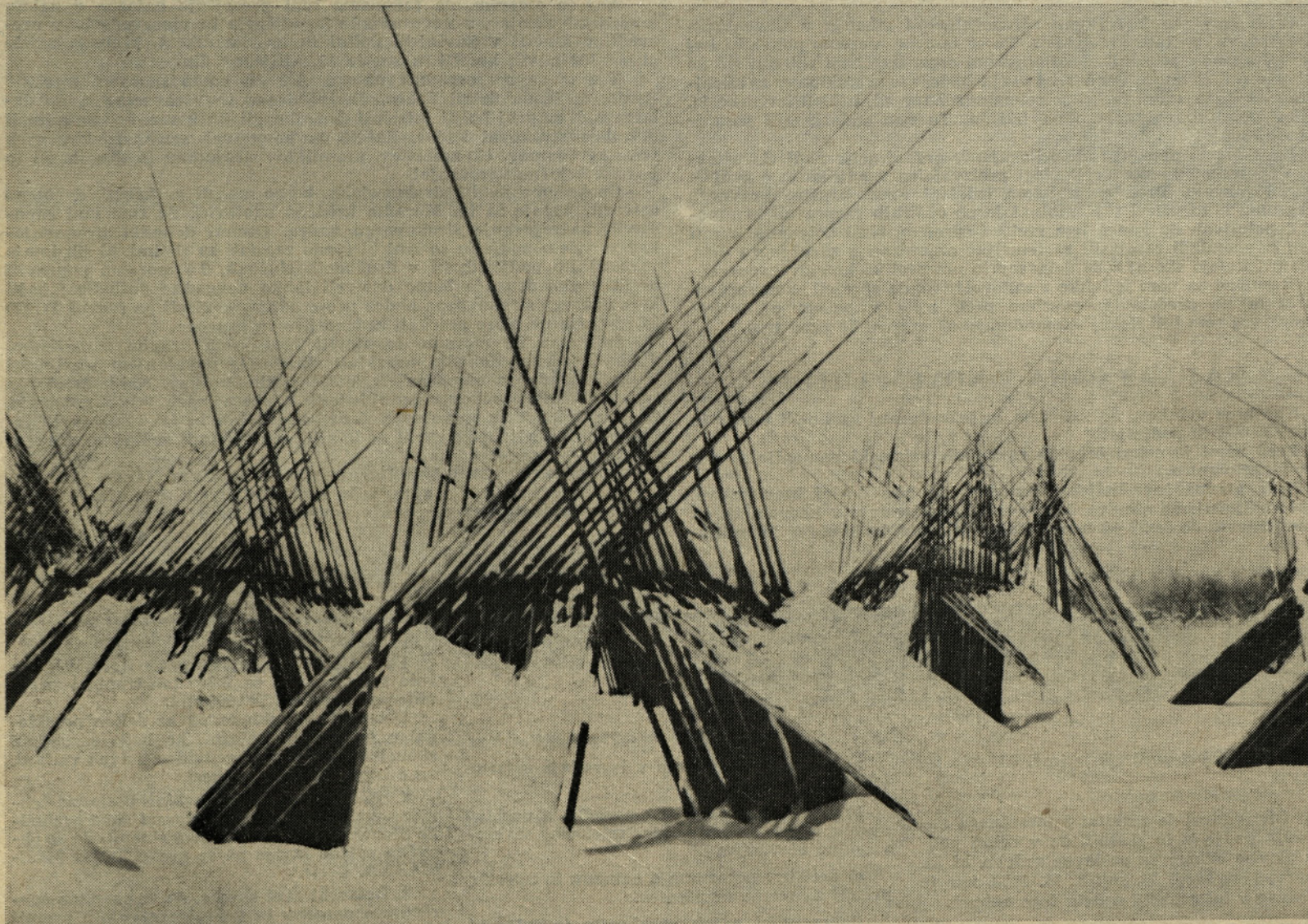
V Sloveniji smo tudi že določili svoj program uresničevanja teh nalog. V tej zvezi naj omenim že izdelane programe naložb v kmetijstvo za leta 1974 do 1980. Ti programi zajemajo načrte razvoja vseh najpomembnejših panog slovenskega kmetijstva tako družbenega kakor tudi zasebnega.

Težišče povečanja je na prireji mesa (govejega, svinjskega in perutninskega), saj vse bolj občutimo, kako nam ga primanjkuje. V celoti se ocenjuje, da bi za uresničenje vseh teh naložb porabili 5 milijard (novih) din.

Zelo pomembno je lani vsesplošno prevladujoče spoznanje, da je povečanje pridelovanja hrane ena najbolj pomembnih nalog naše gospodarske politike, kar takoj za razvojem energetike. Vse kaže, da se bo to spoznanje odrazilo tudi v tem, da bo v naslednjem letu za kmetijstvo na razpolago mnogo več sredstev za nove naložbe kot doslej. Vprašljivo je le, če bomo imeli pripravljene potrebne načrte, da bomo naložbe lahko uresničili. Vse bolj se mi dozdeva, da bo to postalo glavna ovira za večji razmah naložb. To velja tudi za modernizacijo kmetij, kjer komaj sproti pripravljamo potrebne načrte.

Veliko olajšavo za poslovanje nam pomeni sprememba kratkoročnih posojil za obratna sredstva v dolgoročna in kot kaže v kratkem — prenos teh sredstev v sklade temeljnih organizacij.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Srečno 1974 želi kombinat „Hmezad“ Žalec

SMEL INVESTICIJSKI KORAK V NOVO LETO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ne najmanj pomembna za uspeh poslovanja — čeprav nazadnje omenjena — pa je lanska dobra letina, saj nam je celo pri hmelju, po dveh težkih letih dala srednje dober pridelek.

Seveda pa tudi brez težav lani ni šlo. Ena največjih je gotovo inflacija. Res je naraščanje cen kmetijskih pridelkov na splošno nekaj hitrejše, kot cen industrijskih izdelkov. Toda, ker so cene mleka zaostale za cenami živine, se je podrlo razmerje teh cen in mleka je manj. Visoke so cene prašičem, pa jih kljub temu ni dovolj. Posledice predlanske neprimerne koruze za prašiče se še zdaj poznajo. Naraščanja cen živine ni spremljalo gibanje cen mesa, kar je povzročalo izgube v klavniški industriji.

Zelje bi, da bi končno našli pravo mero za urejanje kmetijskih cen. Ne velja jih prepuščati le prosti volji tržišča, ker se potem enkrat razdivjajo navzgor, drugič pa navzdol. Ne velja pa tudi tako upravno določanje cen, ki ni povezano s tržnimi razmerami. Le-to nam povzroča že omenjena nesorazmerja med cenami posameznih pridelkov.

Žal pa ne morem reči, da se ugodno razvijajo cene pri našem najpomembnejšem pridelku — hmelju. Svetovne cene rastejo počasneje kot pa naši stroški, pa še nižje so od domačih in vendar evropski in ameriški hmeljarji uspešno gospodarijo, nemški pa celo širijo hmeljišča. V čem je skrivnost? Ali res le cenejši stroji in — ponekod — državna pomoč? Toda tudi pri nas je cena gnojil in zaščitnih sredstev enaka ali celo nižja, stroški za delo pa tudi. Vzrok je v pridelkih: njihov povprečni pridelek je skoraj za polovico višji od našega. To je ključ skrivnosti. Le s tem ključem — večjim povprečnim pridelkom — lahko odpremo vrata do večjega dohodka. Odgovor na vprašanje o perspektivah hmeljarstva je nedvoumen: perspektiva je, toda ne ob povprečnem pridelku 1400 kg na ha, temveč z višjim. In tak višji pridelek bomo dobili s pospešenim uvajanjem rodovitnejših sort, s strokovnejšim pridelovanjem in — z nekaj več sreče, kar se tiče vremena.

Priča smo vse hitrejšemu združevalnemu gibanju v slovenskem gospodarstvu, pa tudi kmetijstvu. Tu se lani ne moremo pohvaliti kaj dosti. Res smo s sosednjimi kmetijskimi organizacijami sklenili široko poslovno sodelovanje. Vendar bo vsaj v bodoče to prerahla vez za hitrejši napredek, za katerega bo potrebna združitev sil, uskladitev razvoja, delitev dela, skupni nastop na tržišču. Tu nas oddaljnejši sosedje že prehitujejo!

Lansko leto pomeni tudi prilagajanje organizacije podjetja ustavnim dopolnilom in vse večji vlogi proizvajalca v odločanju o svojem delu in razvoju. Pred enim letom izdelani osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v Kombinatu je po obširnih razpravah in mnogih dopolnitvah do konca leta zrel za sprejem. Naši dotedanji obrati so se že spomlad razglasili za temeljne organizacije združenega dela, ki danes štejejo skoraj 2500 delavcev in prav toliko kmetov-kooperantov. Resnično pa nam je lahko v zadovoljstvo, da sprejeti samoupravni sporazum ne predstavlja posebne prelomnice v našem notranjem ustroju, saj smo bili dokaj »amandmajsko« urejeni že pred tem.

KAJ NAS ČAKA V NOVEM LETU?

Kar brez ovinkov. Še več dela in prizadevanj za boljši uspeh in razvoj TOZD in podjetja!

Pred nami je nekaj krepkih razvojnih nalog, ki pomenijo za nas sporaž prelomnico.

Naša glavna investicijska usmeritev je bilo doslej hmeljarstvo. Letos zaključujemo obnovo družbenega hmeljarstva; v kooperaciji ga bomo obnovili že čez 2—3 leta. Letošnje naložbe bodo okrog 28 milijonov din.

Pomanjkanje mesa na trgu in prašičev za našo klavnico nas je navedlo, da razvijemo prašičerejsko proizvodnjo. V programu imamo, da letos začnemo graditi prašičerejsko farmo, ki bo končno zgrajena dajala letno 50.000 spitanih prašičev. Naložba bo trajala 2 leti. Investicijska vrednost bo kar precejšnja — prva faza (polovična kapaciteta) bo stala okrog 45 milijonov novih din. Obenem s tem pa programiramo tudi razvoj prašičereje v kooperaciji na Šmarskem, kjer naj bi kooperanti zredili in spitali okrog 10.000 prašičev.

Druga pomembna naložba bo nova mešalnica krmil, ki bo zmešala 50.000 ton krmil letno. Le to moramo zgraditi že letos, da bodo krmila za prašičjo farmo pravočasno nared. Širjenje reje piščancev in kur nesnic tudi terja vse več krmil. Prostori sedanje mešalnice ne omogočajo potrebne razširitve proizvodnje, pa tudi rabimo jih za ureditev predelave hmelja v koncentrat! Naložba v novo mešalnico bo stala čez 20 milijonov din.

Pomembne naložbe bodo tudi v povečanju govedoreje, zlasti ureditev zrejališča mlade živine na Žovneku, kjer naj bi redili 600 telic v glavnem na paši. Poleg tega pa opuščamo hleve za krave v Vrbju (v njih bodo skladišča komercialne) in povečujemo hleve na obeh farmah.

Za večje in sodobnejše pitanje goveda bodo preurejeni tudi hlevi v Žepini in Jelšegradu. Tovrstne naložbe bodo okrog 10 milijonov.

Tudi več poslovnih lokalov bo letos na vrsti. V Šmarju bomo zgradili večjo trgovino za oskrbovanje kmetijstva in prodajo kmetijskih strojev. V Zalcu bomo zgradili novo restavracijo in v Zagrebu prodajno skladišče.

Dokončali bomo tudi že začete večje objekte: drugo proizvodno halo Strojne v Zalcu in zaključek rekonstrukcije predelave sadja v Mestinju. Še nekaj: letos bomo začeli graditi in upajamo tudi dokončati 20-stanovanjsko hišo v Celju, ki bo pomenila marsikateremu našemu delavcu v Celju rešitev iz stanovanjskih težav.

Naj še omenim, da računamo tudi precejšnje naložbe v nakup kmetijskih strojev, v nove nasade jagodičevja in vinograde in v preureditev kmetij v Savinjski dolini in na Šmarskem, ki bodo zajele okrog 100 novih kmetij in znesle 40 milijonov din.

Vse to so res ogromne naloge. Ali jih bomo sposobni izvršiti? Bomo, če bomo delali dobro, disciplinirano in z zavzetostjo, da delamo tudi za svoj boljši jutrišnji dan. Zmogli jih bomo, če bomo imeli potreben strokovni kader. Rabili pa bomo več strokovnjakov vseh vrst: agronomov, ekonomistov, pravnikov, strojnikov in drugih. In to je naše ključno vprašanje!

Če hočemo dobiti strokovnjaka, bomo morali poskrbeti, da bomo ustvarili pogoje za to. Moramo kritično ugotoviti, da smo lani zapostavili nagrajevanje strokovnega kadra. Osebnih dohodkov strokovnjakov v našem podjetju so lani bistveno zaostali za tistimi, ki jih imajo v sosednjih podjetjih in v družbenih službah. To moramo popraviti in to naglo, drugače bomo doživeli lahko neugodne posledice; kajti brez dobrega strokovnega kadra proizvodnja, še zlasti pa razvoj TOZD in podjetja ne more potekati zadovoljivo in uspešno.

Istočasno pa moramo zagotoviti tudi vsem drugim zaposlenim, da bodo osebni dohodki naraščali skladno s povečanjem storilnosti in tudi skladno z naraščanjem življenjskih stroškov. Naša dosedanja rast poslovnih uspehov v zadnjih letih, v skoraj vseh TOZD dokazuje, da je naš kolektiv sposoben več in bolje delati in tako zagotoviti izboljševanje življenjske ravni ne le sebi, temveč tudi našim sodelavcem kmetom — kooperantom.

S temi ugotovitvami zaključujem in želim vsem članom naše delovne skupnosti, da bi v zdravju in z zadovoljstvom sodelovali v naših skupnih delovnih naporih tudi v novem 1974. letu!

Veljko Križnik
glavni direktor

delo SAMOUPRAVNIH organov

1. Delavski svet podjetja je imel 95. sejo 19. 11. 1973.

1. Obravnaval je rezultat 9-mesečnega poslovanja podjetja in sklenil, da v celoti podpira ukrepe odbora za poslovne zadeve, ki jih je sprejel na svoji 35. seji 8. 11. 1973, kar je navedeno v informaciji o delu tega odbora.

2. Delavski svet je ponovno obravnaval poročilo komisije za sanacijo poslovanja v TOZD Vital in je poročilo v celoti sprejel. Imenovana je bila posebna 4-članska komisija za čim širše poslovno sodelovanje s sorodnimi proizvajalci in za zagotovitev čim večjega plasmna proizvodov.

3. V nadaljevanju je delavski svet obravnaval predloge strokovnih služb:

a) za skupno vlaganje v izgradnjo sojarne v Zadru;

b) predlog za potrditev pogodbe o poslovno-tehničnem sodelovanju mlekarn severovzhodne Slovenije;

c) predlog sporazuma o namenu in uporabi premij za mleko in pšenico.

Po razpravi o teh vprašanjih je delavski svet sprejel naslednja stališča oziroma sklepe:

1. Kombinatu Hmezad se vključi v iniciativni odbor skupnosti za skupno vlaganje v izgradnjo sojarne v Zadru, zato se imenuje komisija, ki jo sestavljajo:

— Veljko Križnik, glavni direktor;

— Peter Petkovski, dir. Mešalnice krmil;

— Ernest Marinc, pom. gl. direktorja.

Podjetje bi pri tej skupni naložbi sodelovalo z deležem za ca. 5.000 ton tropin v predvidenem znesku 1.500.000 din.

Delavski svet sklene, da bo dokončno sklepal o tej skupni naložbi, ko bodo razčiščeni ekonomski programi predvidenih dveh variant, cene tropin in drugi odnosi.

2. Po informaciji o vsebini poslovno-tehnične pogodbe med mlekarnami severovzhodne Slovenije je delavski svet sklenil, da se pogodba potrdi, izvaja pa se preko TOZD MLEKARNA, Celje.

3. Delavski svet sklene, da se sprejme sporazum o namenu in uporabi razvojnih premij za mleko in pšenico in velja, ko k temu sporazumu data soglasje še delavska sveta TOZD Kmetijstvo Zalec in TOZD Kmetijstvo Radlje. Za delegata v zbor podpisnikov sporazuma se določi Vinko Kolenc, pom. gl. direktorja.

4. Pod razno je delavski svet obravnaval in sprejemal sklepe o naslednjih zadevah:

a) Daje se soglasje k sklepu sveta TOZD Mesnina za podpis pogodbe za združevanje

(Nadaljevanje na 4. strani)

DELO SINDIKATA V LETU 1973

Določbe, ki izhajajo iz osnutka ustave, pomenijo glede na celoten sistem, temelj za organiziranost in akcijsko naravnost sindikatov. Saj je v tem pogledu tudi besedilo sedanje ustave nekoliko določnejše kot v prejšnjih ustavah. Sedaj so družbenopolitične organizacije celota, v kateri se posamezni samostojni deli med seboj dopolnjujejo. Tu gre za medsebojno odvisnost posameznih organizacij. Poudariti moram, da je delavski razred nosilec samoupravnega razvoja in samoupravljanja. To načelo je pomemben kriterij pri iskanju primernih organizacijskih oblik in načina delovanja sindikatov. Zato moramo razvijati take organizacijske oblike, da bodo sindikati resnične organizacije delavcev. V našem podjetju bo tudi prišlo do majhnih organizacijskih sprememb. Težiče delovanja sindikata je v osnovni sindikalni organizaciji, pri tem pa mora biti vsa organizaci-

ja sindikata zgrajena tako, da je do največje mere zajamčena možnost neposrednega izražanja, usklajevanja in sporazumevanja delavcev med seboj o njihovih različnih potrebah in interesih.

Delo sindikata lani je bilo predvsem na političnem in gospodarskem področju zelo razgibano. Predvsem tu mislim na akcijo sindikata glede informiranja naših delavcev, kar se je predvsem razmahnilo po razpravah v novi ustavi. Prav tako je sindikat aktivno sodeloval pri razpravah in sprejemanju samoupravnega sporazuma in statuta. Pa tudi pri razpravah glede reorganizacij sindikata smo sodelovali na vseh nivojih. Naj omenim, da bomo po novem imeli na nivoju podjetja sindikalno konferenco. Solidarnostni sklad, ki je formiran pri podjetju, je namenjen tudi zato, da socialno ogroženim delavcem pomaga iz stiske. Vodi se še močna razprava za skrajšanje delovne

dobe našim delavcem, ki delajo v težkih pogojih dela. Tako sem samo na kratko nakazal delo sindikata v lanskem letu, kajti v isti sapi moram pripomniti, da je bi-

lo obravnavano še veliko ostalih problemov, kot so na gospodarskem in ostalih področjih. Vendar, če bi hotel vse naštet, bi bilo to preobširno.

DELO SINDIKATA LETOS

V letu 1974 pa bo delo sindikata potekalo predvsem v duhu ustavnih amandmajev. Tu mislim predvsem na odločanje delavca proizvajalca. Delavec bo moral odločiti o sredstvih, kam se naj naložijo in v kakšne namene se bodo ta sredstva uporabljala. Ravno tako bomo morali še precej storiti glede informiranja naših delavcev, treba se bo pogovoriti o

resnih stanovanjskih problemih, ki so prinas, o rekreaciji in še o marsičem. Skratka, čaka nas cel kup dela, katerega pa upam, da bomo z združenimi močmi uspešno reševali.

Želim vsem članom sindikata podjetja uspešno in srečno novo leto 1974!

Predsednik sindikata
Ivo Vodlan

Na predstavnstvu našega kombinata v Zagrebu na Petrinjski ulici 4/1 sem se pogovarjal z vodjo predstavnstva inž. Kosto Dukovićem.

— Kako ste pričeli?

— Ni dolgo tega, odkar smo s precej sreče kupili te prostore, ki so prav sredi Zagreba. Uredili smo jih in lepo opremili in v njih pričeli z delom 3. 4. 1973. Zaposlenih nas je trenutno 15. Pod našim okriljem je tudi prodaja brezalkoholnih Vitalovih pijač, vodi jo inž. Mijo Svalina, ki ni preveč zadovoljen z zastaranimi avtomobili. Upamo, da bomo kmalu dobili nove. Vsi imamo polne roke dela, saj so povsod začetne težave, ki jih je treba prestati, in mi jih želimo čim uspešneje v skupno korist kombinata in svojo.

— Mi lahko uspešnost dela predstavnstva že podkrepite s kakšnimi dokazi?

— Lahko! Glejte, tu pred nama na mizi je realizacija 9 mesecev, v kateri je zapisano — navajam le najvažnejše — da smo v tem obdobju prodali za 359 milijonov strojev, za 35 milijonov mesnih izdelkov. Le-teh bi lahko prodali mnogo več, če bi jih imeli. Mlečnih izdelkov smo plasirali za 115 milijonov. Ogromno smo prodali masla. Izdelkov Vitala smo prodali za 371 milijonov, potem je še sadje, zelenjava, jajca in drugo.

— Za začetek res kar lepe številke. Tu vidim plan za letošnje zadnje tromesečje in za prihodnje leto. Posebno letošnji se mi zdi precej napet. Boste zmogli?

— Res je! Trudili se bomo in vložili vse svoje moči in znanje za realizacijo plana. So težave, a mi poznamo Zagreb. Zato upamo, da nam bo uspelo. Poznam svoje sodelavce, zato sem prepričan v uspeh. Samo nekaj števil iz plana za 1974. leto: strojev želimo prodati za 1.200 milijonov, mlečnih izdelkov za 600, mesnih izdelkov za 300, sadja in zelenjave za 350, jajc za 150, sokov za 750 in živine za 1.500 milijonov. To je 2.500 pitancev do 220 kg in 2.500 pitancev do 450 kg. Če bo dal

kombinat na razpolago denar, bomo plasirali tudi od 4000 do 5000 svinj.

Predvidevamo, da bi imeli za okrog 4.500 milijonov bruto prometa, razlike v ceni pa okrog 280 milijonov.

— Kakšni so odnosi s Kombinatom, s kmeti, s katerimi kooperirate?

— Precej zahajam v Žalec in naši odnosi so dobri. Upam, da bodo takšni tudi ostali. Pred tem sem delal na kooperaciji s kmeti pri Slemenu. To se mi sedaj pozna, ker mi je delo mnogo lažje že zaradi poznanstev.

— Slišal sem, da vam manjka skladišče?

— To so naša rak rana. Z glavnim direktorjem inž. Veljkom Križnikom sva si ogledala lepo lokacijo 500 kvadratnega skladišča v novem delu Zagreba. Skladišča so v izgradnji. Brez ustreznih skladišč je zelo težko in bo.

— Zelo smo občutljivi na OD, vi tudi?

— Za Zagreb skoraj ne bi smel veljati enoten režim kombinata. Tu je vse dražje, zato se nam zdi jo OD malce nizki. Toda, to je osnova. Z uspešno poslovno politiko in prodajo se bomo borili za čim večji promet in s tem za boljši dinar.

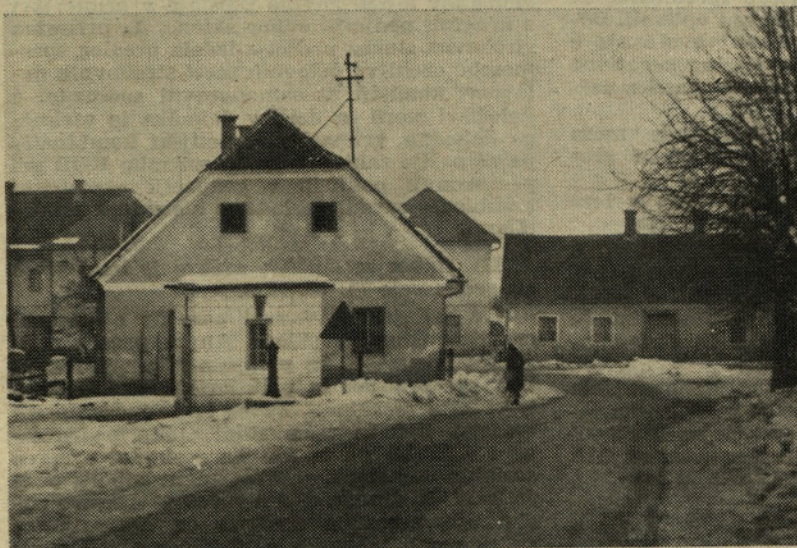
— Želim, da bi se vam vsem pričakovanja uresničila, hvala za razgovor in vsem v predstavnstvu lep pozdrav!

Vili inž. Vybihal

Sindikata skupnih služb in TOZD kooperacije kooperirala

V počastitev 30. obletnice zasedanja AVNOJ sta sindikalni enoti Skupnih služb Kombinata in TOZD Kooperacija pripravili skupno proslavo. Ob sodelovanju pevskega zbora iz Žalca in dijakov gimnazije iz Celja sta pripravili lep kulturni program. Po programu je bilo tovariško srečanje. Iz razpoložena prisotnih se je dalo sklepati, da so take skupne prireditve zaželene in da bi jih kazalo organizirati tudi med drugimi sindikalnimi enotami kombinata.

T. G.

Bistrica ob Sotli pod prvo snežno odejo

Zdravja, uspeha in sreče
polno 1974. leto želi bralcem
in sodelavcem

Uredništvo glasila
Hmeljar

(Nadaljevanje z 2. strani)

sredstev za financiranje izgradnje in obnove šol ter vzgojno-varstvenih zavodov na območju občine Zagorje ob Savi.

b) Na predlog TOZD Gostinstvo se daje soglasje za podpis družbenega sporazuma o delu in financiranju Celjske turistične zveze v Celju.

c) Na predlog TOZD Gostinstvo in TOZD Vital se daje soglasje za razširitev predmeta poslovanja.

d) Na predlog glavnega direktorja sklene delavski svet, da se podjetje vključi v naslednje programe razvoja kmetijstva: govedorejske farme, govedoreja na kmetijah, prašičereja, perutninarstvo, vinogradništvo, sadjarstvo, hmeljarstvo, pridelovanje koruze in izgradnja sojarne.

Delavski svet je za posamezno skupnost izvolil naslednje delegate v iniciativne odbore: — govedorejske farme — Vinko Kolenc; — prašičereja — Veljko Križnik; — perutninarstvo — Vlado Plaskan; — vinogradništvo — Zvonko Strašek; — sadjarstvo — Vid Korber.

Delavski svet meni, da za hmeljarstvo že obstaja poslovna skupnost pri Kombinat, ki lahko prevzame tudi naloge razvojne skupnosti, za kar je potrebno dopolniti obstoječo pogodbo in jo uskladiti z novo ustanovo.

5. Po obrazložitvi o ustanovitvi kmetijskih zemljiških skupnosti, delavski svet sklene, da se podjetje Kombinat Hmezad vključi v kmetijske zemljiške skupnosti v občinah: Žalec, Celje, Šmarje in Radlje.

Delegate v skupnosti imenuje delavski svet kmetijskih TOZD, ki poslujejo na področju teh občin.

Komisija za zemljišča pri podjetju naj v bodoče tvorijo ti delegati zaradi sprejemanja enotnih stališč do teh skupnosti.

6. Na predlog Komisije za zemljišča se da odpisno dovoljenje naslednjim:

- Cepel Ivanu in Mariji iz Šmarjete,
- Bincelj Neži iz Škofje vasi in
- Cetini Francu iz Dobrste vasi.

7. Delavski svet sprejme poročilo kontrolnega oddelka, ki je preveril navedbe v anonimnih pismih zoper vodjo predstavnštva v Zagrebu in ugotovil, da so neresnične, vodji Predstavnštva pa se daje vsa podpora pri izvajanju delovne discipline in reda v poslovanju Predstavnštva.

8. Po podani informaciji o razgovorih med Kombinat Hmezad in Kmetijskim kombinatom Šentjur za medsebojno tesnejšo povezavo se imenuje komisijo v naslednjem sestavu:

- Veljko Križnik, glavni direktor;
- Anton Jureš, predsednik DSP;
- Vlado Plaskan, direktor Kooperacije;
- Vinko Kolenc, pom. glavnega direktorja;
- Božo Jurak, svetovalec gl. direktorja;
- Jože Benčina, sekretar sveta ZK podjetja.

9. Na predlog komisije za presoje samoupravnega sporazuma o merilih za delitev dohodka in osebne dohodka je delavski svet sklenil, da se delavcem, ki pri opravljanju službenih dolžnosti uporabljajo svoja osebna vozila, in druga prevozna sredstva, poveča strošek kilometrine za prevoz z osebnim avtomobilom na 1,30 din, za prevoz z motornim kolesom 0,60 din in z mopedom 0,35 din. Kilometrinska se obračunava od 1. novembra 1973 dalje.

10. Na posebno vprašanje glede koriščenja dopustov v zvezi z novim zakonom o medsebojnih razmerjih, ki določa minimum 18 delovnih dni, sprejme delavski svet naslednje uradno tolmačenje:

Vsi delavci, ki so imeli po dosedanjem internem pravilniku manj dopusta kot 18 delovnih dni, imajo pravico izkoristiti toliko dni rednega dopusta, kot je v novem zakonu določeno, to je 18 delovnih dni.

Ostali delavci, ki so že imeli po dosedanjem internem pravilniku pravico koristiti dopust 18 ali več delovnih dni, se jim število dni ne spremeni, ker zakon zavezuje podjetja, da svoje interne splošne akte, ki urejajo medsebojna delovna razmerja, uskladi z novim zakonom do 31. 12. 1973, zato vsi ostali delavci koristijo dopust po dosedanjem internem pravilniku.

11. Na predlog pomočnika glavnega direktorja za finančno področje se odobri najetje kredita za Hranilnico in posojilnico pri poslovnem združenju zveze hranilno-kreditnih služb Slovenije in Ljubljani iz sredstev republike za investicijske naložbe v zasebno kmetijstvo pri kmetih — kooperantih v letu 1973 v znesku 1.393.000 ter prevzame za ta kredit Kombinat Hmezad poroštvo kot porok in plačnik.

Odobrijo se krediti za Hranilnico in posojilnico najeti pri Ljubljanski banki, podružnici za kmetijstvo Celje po specifikaciji, ki je navedena v zapisniku.

II. Odbor za poslovne zadeve je imel v tem času dve seji, in sicer: 35. dne 8. 11. in 36. dne 13. 12. 1973.

S teh sej navajamo važnejše sprejete sklepe in stališča.

1. Po obravnavi 9-mesečnega periodičnega obračuna za podjetje in po posameznih TOZD sklene odbor naslednje:

— Potrdi se 9-mesečni periodični obračun podjetja.

— Vse TOZD, ki jim doseženi dohodek dopušča, zlasti tiste, ki še niso dosegle pospešne amortizacije v višini 70 % minimalne, naj stopnje takoj povišajo in obračunajo še pred zaključnim računom za leto 1973.

— V decembru je treba izvršiti kontrolo izvajanja Navodila o dokumentaciji komercialnega poslovanja in izterjave kupcev, sprejetem na 25. seji OPZ — sklepi 3 do 8.

— O izvršeni kontroli je treba odboru predložiti pismeno poročilo in predloge ukrepov zoper delavce, ki niso izvršili sklepa.

— TOZD Kmetijstvo Šmarje je izšlo iz tekočih poslovnih težav in dosega zadovoljive rezultate.

V bodoče naj da večji poudarek na ureditev in povečanje proizvodnje in odkupa v skladu s sanacijskim programom. Proizvodno in poslovno se tesneje poveže s sorodnimi TOZD v podjetju. Usmeriti v bodoče lastne in odkupljene pridelke v predelovalne obrate v podjetju in se vključiti v skupen nastop na tržišču preko skupne komercialne službe.

— TOZD Mešalnici krmil se priporoča, da se ob priliki sprememb cen močnim krmilom sestane z večjimi odjemalci — kupci — in z njimi ustmeno dogovori glede spremembe in vzrokov, ki so na spremembo cen vplivali. Dosedanja praksa — le pismena obveščanja o spremembi cen — se naj opusti, ker negativno vpliva na dobre poslovne odnose, zlasti z večjimi odjemalci.

— Zaradi negativnega poslovanja mora TOZD Gradbeništvo izdelati sanacijski program svojega poslovanja.

Sanacijski program za poslovanje v letu 1974 je izdelati do konca letošnjega leta.

2. DSP sprejme predlog TOZD Hišni sklad za odprodajo stanovanj in stanovanjskih hiš. V ta namen je izvršiti sodno ocenitev posameznih objektov. Licitacijski postopek izvede oddelke za zemljišča skupaj s Hišnim skladom.

Seznam stanovanj, oziroma stanovanjskih hiš, namenjenih za prodajo je v zapisniku.

— Potrdi se predlog komisije za družbeni standard podjetja za nakup stanovanj od GIP Ingrad v Žalcu ob Velenjski cesti, in to:

- 1 dvosobno stanovanje,
- 1 enosobno stanovanje,
- 2 garsonjeri,

v skupni vrednosti 529.983 din.

— Računovodstvo podjetja naj v sodelovanju s TOZD Hišni sklad izdelata predlog za razmejitev sredstev stanovanjskega fonda Hišnega sklada oziroma ugotovita za vsako TOZD vrednost deleža v tem fondu. Delež se izračuna na podlagi vloženi sredstev stanovanjskega prispevka in prenešenih stanovanj TOZD v skupni stanovanjski fond podjetja.

3. Poročilo o poslovanju delovne enote Vital za obdobje januar-september 1973 se sprejme. Poročilo je takoj poslati vsem TOZD zaradi odločanja po svetih TOZD o razdelitvi oziroma prevzemu obveznosti do zagotovitve potrebnih finančnih sredstev za investicijske naložbe v Vitalu.

— Tekoče naloge se naj čim hitreje urejajo in potekajo po sprejetem sanacijskem programu.

V primerih, ko enota potrebuje pomoč strokovnih delavcev iz Skupnih služb, to pomoč

odredi glavni direktor na zahtevo direktorja TOZD Vital.

— Do konca letošnjega leta je navezati stike z zunanjim poslovnim partnerjem glede sodelovanja pri financiranju investicijske naložbe v Vitalu in skupnega nastopa pri prodaji na trgu.

4. Z namenom, da se odpravijo nepravilnosti pri obračunavanju potnih stroškov in uskladitvi z eksternimi in našimi notranjimi predpisi, se sprejme navodilo, ki se dostavi vsem TOZD.

5. Poslovni odbor je obširno obravnaval predlog ciljev gospodarskega načrta za leto 1974 in po razpravi sprejel naslednja stališča:

a) Fizični obseg proizvodnje se mora povečati za 13 % nasproti letu 1973 z upoštevanjem normalne letine, normalne oskrbe s surovinami, pri dosedanjem naraščanju povpraševanja za našimi proizvodi, ob usklajenih cenah med mlekom in živino, živino in mesom, mlekom in mlečnimi izdelki ter pri polni izrabi kapacitet zgrajenih v letu 1973 in porast zaposlenih do 3 %.

b) Produktivnost bi morala naraščati po stopnji 5 %, obrestovanje sredstev pa po stopnji 9 %.

c) Osebnih dohodkov morajo naraščati v skladu z dvigom življenjskih stroškov, standard pa s produktivnostjo.

6. Obračunska osnova se od 16. 12. 1973 dalje poveča za 5 %, od sedanje vrednosti 5,60 na 5,90.

7. Odbor sklene, da se izplačajo akontacije OD iz dobička v višini 50 % predvidenih sredstev za OD iz dobička. Istočasno je odbor sklenil oziroma določil upravičence in osnove in merila za obračun.

8. Na predlog TOZD oziroma strokovnih služb je odbor sprejel načelni sklep, da se potrdi investicijski program za izgradnjo trgovskega objekta v Šmarju v predračunski vrednosti 3.317.930 din, da se nabavi 29 komadov rabljenih diskov za elektronski računski center. Potrjuje kupno pogodbo o odprodaji zemljiških parcel kupcem Ribič Francu in Voršnik Stanislavu in Albinu. Daje načelno soglasje za ustanovitev trgovskega predstavnštva v Novem Sadu.

9. V zvezi s problemom nagrajevanja strokovnih kadrov v podjetju, ker višina osebnih dohodkov le-teh znatno zaostaja v primerjavi z drugimi podjetji, odbor sklene, da pristojna strokovna služba podjetja izdelata predlog spremembe ocenitve delovnih mest strokovnih delavcev, komisiji za samoupravni sporazum o določitvi meril za delitev dohodka in osebne dohodka, grupacije »kmetijski kombinati« pa se pošlje zahtevek za spremembo KOD pri posameznih poklicih v grupaciji »kmetijski kombinat« zaradi uskladitve z ostalimi grupacijami.

III. Odbor za splošne zadeve je imel svojo 15. redno sejo 11. 12. 1973.

Na seji je obravnaval poročilo o uporabi sredstev skupnega sklada skupne porabe podjetja in ugotovi, da programirana poraba ni bila preokračena in pričakuje znatni prihranek. Zato je sklenil, da se iz neuporabljenih sredstev nakaže vsem sindikalnim podružnicam v TOZD po 20 din na osebo za njihovo socialno dejavnost, sindikalnemu odboru podjetja 10.000 din, da se mu zagotovi njegovo poslovanje, preostala sredstva pa namenijo za vzdrževanje in gradnjo objektov družbenega standarda.

Po poročilu kadrovskega oddelka je v tem letu izkoristilo dopust v naših počitniških domovih naslednje število delavcev:

člani kolektiva	183 ali 1.680 dni
družinski člani	176 ali 1.655 dni
otroci do 10 let	107 ali 990 dni
skupaj	466 ali 4.325 dni

Odbor sprejme priporočilo, da se za naslednjo sezono povečajo kapacitete organiziranja letovanja ob morju in uvede regresivno izplačevanje regresa za dopust.

Za koriščenje planinskega doma na Golteh in ureditve odnosov z »Izletnikom« se zadolži, da se pripravi nov predlog, tako da bi zainteresirali čimvečje število članov podjetja za koriščenje tega doma.

Z Izletnikom je dogovorjeno. Informacije dobite v kadrovskem oddelku na upravi kombinata. (Op. redništva.)

STROKOVNI NASVETI in POGOVORI

IZBOLJŠANJE TEHNOLOGIJE V PRIDELOVANJU ČRNEGA RIBEZA

V VEČJIH PRIDELKIH IN SODOBNEJŠI TEHNOLOGIJI TER VEČJI ZAINTERESIRANOSTI ODGOVORNIH JE IZHOD RIBEZARSTVA NA KOZJANSKEM.

V obdobju zadnjih deset let se je v deželah Evrope, kjer ribez gojijo, še posebno pa v Angliji in Nemčiji, tehnologija pridelovanja črnega ribeza zelo spremenila in krenila v smislu cenejšega pridelovanja, to je večjih ha donosov. Navedeno novejšo tehnologijo je od teh dežel zelo uspešno povzela tudi sosednja Avstrija, kjer so se pričeli z ribezom precej ukvarjati in kjer so naravni pogoji za to kulturo približno enaki našim na Kozjanskem. Glede na zelo nestabilne in nihajoče donose črnega ribeza, ki so v povprečju pri nas zelo nizki, smo v sili iskali faktorje, po katerih bi prišli do bolj redne in povprečno višje rodnosti. V naši želji — več pridelati z boljšo tehnologijo — smo bili ribezarji po posredovanju Kmetijskega zavoda Maribor na strokovnem ogledu in obisku pri ribezarjih v Avstriji. Izmenjali smo strokovna mnenja in novejša dognanja v pridelovanju tega žlahtnega grozdličja. Priznati moramo, da so pridelovalci ribeza v Avstriji v določenih primerih precej pred nami, kar dokazujejo skoraj enkrat večji povprečni ha donosi. V želji, da tudi naši ribezarji krenejo v boljše pridelovanje, bi želeli prednosti in novitete, ki jih uspešno izkoriščajo v Avstriji, posredovati našim pridelovalcem, kar bi lahko v določenem času pripomoglo k večjim, stalnim in cenejšim pridelkom.

Opczoriti je treba, da predeli v Avstriji, kjer gojijo ribez, in katere smo imeli priliko videti, imajo približno enake klimatske in talne razmere, le čas vegetacije in zorenja ribeza je približno deset dni za nami in da so pri nas, posebno še na Kozjanskem, precej težje zemlje z manj humusa in bolj nevtralnno reakcijo tal. Če primerjamo lego in

nadmorsko višino, potem sadijo v Avstriji na višje lege kot pri nas, to je od 400 m naprej in tudi do 1000 m nadmorske višine v določenih primerih. Zelo pazijo, da ribeza ne sadijo v doline in kotline ter zelo vetrovne lege. Nasad naj bo dvignjen nad dolino, da se lahko odteka hladen zrak, kar zmanjšuje pozebe. Tudi pri nas bi se morali držati tega pravila in iti s sajenjem ribeza malo višje nad doline, tudi do višine 800 m, če je zemlja za to primerna.

O izbiri lege je treba še dodati, da izbiramo bolj zaprte lege pred severnimi in vzhodnimi vetrovi, ki dostikrat poškodujejo ribez v času cvetenja in oplodnje. Boljše so severozahodne od tipično južnih leg, ker bolj prenašajo sušo v kritični dobi debelenja in zorenja jagod.

SORTIMENT

V glavnem gojimo s sosedi iste sorte. Pri njih se že preusmerjajo v sorte, ki so primerne za strojno obiranje. Sadijo samo visoko selekcionirane sadike in bo treba tudi pri nas misliti na zboljšano selekcijo glede na rodnost, občutljivost za pozebo in bolezní ter tudi primernost za strojno obiranje, kar bo važno vprašanje bodoče tehnologije v ribezu. Temeljito se bomo morali preusmeriti glede sortimenta pri rdečem ribezu, kjer so sosedi je daleč pred nami. Imajo sorte, pri katerih v povprečju pridelajo 20—25 kg grozdličja na grm. Od vsega ribeza je v Avstriji okrog 20 % rdečega. Imajo garantirano prodajo. Menim, da bi se bilo dobro tudi pri nas deloma preusmeriti v pridelovanje rdečega ribeza in doseči razmerje med črnim in rdečim ribezom 90:10. Predhodno bi morali zainteresirati predelo-

valno industrijo tudi za rdeči ribez in po možnosti skleniti pogodbo o prevzemu istega na daljši rok. Prednost rdečega ribeza pred črnim je v tem, da ne pozebe, da rodi obilno in redno vsako leto.

PRIPRAVA ZEMLJE ZA NASAD

Avstrijci na splošno zemljišča za obnovo podrahljajo s primernimi stroji do globine 45 cm in potem orjejo do globine 20 do 30 cm. V novejšem času poskušajo sadiť ribez v celino, tako da zemljo predhodno podrahljavajo. V primerih, ko so preizkušali novi sistem sajenja brez predhodnega oranja, je bila zemlja pred tem dobro pripravljena, godna, brez plevelov in bolj humozna, kot je na splošno pri nas. Navedeno bo treba v naših razmerah še proučiti, ker v lažjih, lapornih in peščenih tleh res ne bi kazalo preloboke rigolati in bi bilo boljše to nadomestiti s podrahljavanjem in oranjem s traktorjem. V težkih ilovnatih zemljah pri nas, posebno na Kozjanskem bi bilo pa sigurno boljše globoko oranje do globine 40 cm, ker ima to določene prednosti:

zemljo globoko prezrači in pod klimatskimi vplivi postane za kopanje jam in obdelave bolj godna in lažja. Druga prednost rigolanja je v tem, da večinoma vsem zemljiščem na Kozjanskem zelo primanjkuje fosforja in je skoraj nemogoče primerno gnojiti na zalogo brez rigolanja. Tretji faktor je, da se zemljišča na Kozjanskem terensko zelo razgibana in je treba večinoma vsako parcelo predhodno z buldožerjem urediti in narediti do njive primerno pot.

Za sajenje ribeza brez oranja, to je samo s podrahljavanjem, bi se bilo tudi priporočljivo odločiti za to v določenih primerih, če so dani pogoji: godna humozna zemlja, bogata na hranilih in brez plevela.

Na razpolago imamo tri načine priprave zemlje za sajenje ribeza. Pomislimo, katerega od navedenih bomo izbrali. Presim pridelovalce ribeza in strokovnjake praktike, da posredujejo svoja mnenja.

OBREZOVANJE ČRNEGA RIBEZA

Nesporno je, da z rezjo uravnavamo bujnost in rodnost ribezovega grma, oziroma nasada. Kot je znano, smo pri nas obrezovali ribez večinoma v dobi mirvanja, to je pozno v jeseni in rano spomladi. V Avstriji ribez obrežejo takoj po obiranju, najkasneje do 1. avgusta.

Prednost rezi takoj po obiranju je v tem, da pravočasno odstranimo veje, ki jemljejo prostor, moč in hranilne snovi rodnemu grmu in lesu. Saj je znano, da ribez formira rodnost, to je nastavek

za prihodnje leto v mesecu avgustu in septembru. S pravočasno rezjo odstranimo les, ki jemlje nujno potrebno hrano rodnim vejam. Drugi faktor je, da veje, ki ostanejo, zavzamejo po rezi svoje primerno mesto v grmu glede na zrelost in osvetlitev. Ker je pravočasna rez zelo važen dejavnik za večjo rodnost, se bomo tudi pri nas odločali za rez takoj po obiranju, to je v mesecu juliju in avgustu. V drugem letu po sajenju smo do sedaj obrezovali ribez popolnoma, samo na zelo močnih grmih smo pustili po nekaj mladíc. Navedeno rez pozkušajmo opuščati in preiti namesto tega v grobanje mladíc, pridobili bomo na rodnosti.

V tretjem letu režemo samo tiste veje, ki so res nepotrebne, to je tiste na tleh, poškodovane oziroma pregoste. V četrtem letu in naprej obrezujemo že na rodnost. Vzajamo bolj redke in močno obrasle veje z močnim enoletnimi poganjki, ki iso rodni po celi dolžini. Režemo po možnosti pri osnovi grma, dovoljeno je rezati po celi dolžini veje, kjer pač vidimo potrebo in nadomestni rodni les. Enoletne poganjke v Avstriji redno odstranjujejo in pustijo samo 2 do 3 enoletne poganjke za bodoče nadomestilo pri vzgoji grma, kar priporočamo v praksi izvajati tudi pri nas. Dejstva so pokazala, da smo pri nas preveč vzgajali enoletni nadomestni les, kar je sigurno šlo v škodo rodnemu lesu in vsakoletnemu pridelku. Odrasel rodni grm naj ima okoli deset močnih rodnih vej, ki morajo biti pravilno razporejene glede na osvetlitev in močan koreninski sistem, kar uspemo z grobanjem enoletnih mladíc.

(Dalje prihodnjic)

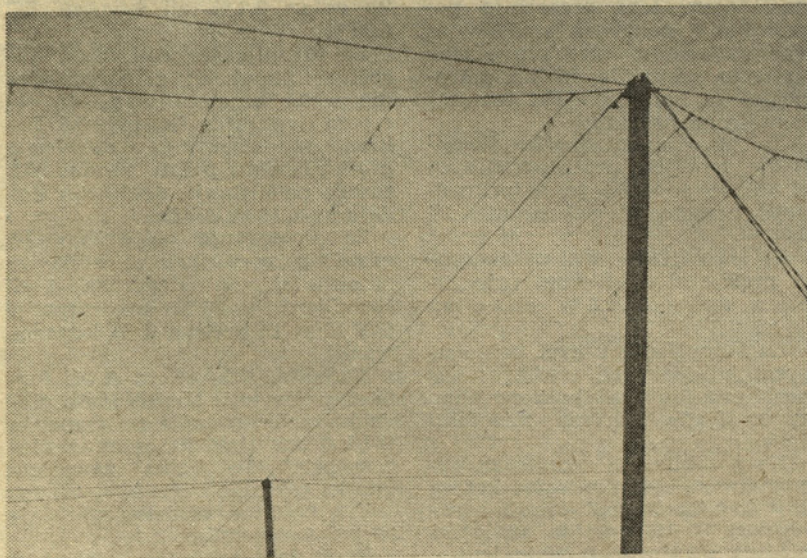
inž. FRANC VALENČAK

PENA VARUJE SADIKE

Po dveh dneh se razkroji in baje znatno izboljša kakovost zemlje.

Kaže, da bo pena nadomestila slamo za zaščito mladih sadik. Gre za kemično nevtralnno peno, ki se že dobi na kanadskem tržišču in ki baje varuje rastline pred mrazom do 12 stopinj Celzija. Pena razpade po 48 urah, snovi v njej izboljšujejo zemljišče. Podoben preparat so pridobili tudi britanski kemiki, ki so mislili na zaščito jagod in povrtnine pred pozebo.

Hmeljske paralele v oblacnem

VZDRŽEVANJE TRAKTORJA ČEZ ZIMO

Vse to, kar navajam, so na videz malenkostna, vendar važna opravila, ki znatno podaljšajo življenjsko dobo in delovno sposobnost traktorja. Treba jih je opraviti, tudi če traktor počiva le krajši čas. Ze v enem mesecu lahko nastane v motorju velika škoda, zlasti če vdira vlažen zrak v nezaščitene valje.

— Ves traktor operemo in očistimo blata in druge nesnage. V ta namen uporabljamo plinsko olje, s katerim odmočimo vso nesnago in mast, nakar ga obrizgamo z močnim vodnim curkom. Brisanje ni več potrebno, ker zapušča plinsko olje tanko mastno prevleko, ki preprečuje rjavenje.

— Iz segretega karterja (pri toplen motorju) izpustimo olje, nakar motor izpremo z nekoliko redkejšim oljem iste kvalitete. To olje nalijemo v karter do spodnje kontrolne črte, poženemo motor in ga pustimo obratovati 10 minut s polnim plinom. Nato motor ustavimo in olje iztočimo.

— Razstavimo in operemo oljni čistilec, sito oljne črpalke in dušnik. Zamenjamo vložek v čistilcu (če ga ima).

— Čistilec ponovno sestavimo in napolnimo karter do gornje kontrolne črte z oljem predpisane kvalitete in viskozitete. Nato poženemo motor, ki naj zopet obratuje dobrih 10 minut.

— V ohlajene valje nalijemo po eno žličko motornega olja (pri Ottovem motorju skozi vrtine za svečke, pri Dieslovem motorju skozi sesalno cev za zrak). Z zagnansko ročico nekolikokrat zavrtimo motorno gred, da se olje razleže po stenah valjev.

— Naoljimo nihala visečih ventilov.

— Izpustimo vodo iz hladilnika, po potrebi pa še posebej iz motorja in vodne črpalke. Pipe pustimo odprte.

— Pri Ottovih motorjih izpraznimo rezervoar za gorivo in vplinjač.

— Pri Dieslovem motorju zavarujemo občutljivo tlačilko tako, da izpraznimo rezervoar, nalijemo vanj nekoliko mešanice petroleja in motornega olja v razmerju 1:1 ter z vrtenjem motorne gredi ali z dodatno tlačilko napolnimo črpalko s to mešanico.

— S primernim čepom zamašimo izpušno cev, dušnik karterja in sesalno odprtino za zrak, da

ne bi vlažen zrak prišel v notranjost motorja.

— Po navodilih proizvajalca namažemo vsa mazna mesta, s tanko plastjo tovtotne masti pa prevlečemo vsa svetla, polirana in rji izpostavljena mesta na traktorju.

Osebnosti odgovornosti večji pomen

Potrjen je predlog novega republiškega zakona o varstvu pri delu, ki prinaša z razliko od dosedanjega občutne spremembe oziroma novelo ravno v pomenu osebne odgovornosti v upoštevanju in izvajanju zakonitosti s področja varstva pri delu. Menimo, da je pomembno tokrat objaviti bistvo določil, ki se nanašajo za odpravo nezakonitosti, ki so tudi v naših razmerah čisto več kot očitne.

1. Tako bo odgovorna oseba organizacije ZD kaznovana od 5.000 do 50.000 din (novih), ki bo zakrivila gospodarski prestopok,

— če organizacija pri projektiranju ali izdelavi gradbenega objekta, delovne priprave ali naprave ni upoštevala varstvenih ukrepov in normativov ali če je dala v promet delovno pripravo ali napravo brez pri nas veljavne atesta, ali

— če organizacija združenega dela pri UVOZU delovnih priprav in naprav ali investicijske tehnične dokumentacije ni upoštevala pri nas veljavnih predpisov o varstvu pri delu.

2. Z denarno kaznijo od 300 do 2.000 din bo kaznovana odgovorna oseba tiste organizacije, ki bo storila gospodarski prekršek, če se pri opravljanju strokovnih storitev, zlasti pri pregledu projektne dokumentacije gradbenega objekta, delovne priprave in naprave ter sredstev in opreme za osebno varstvo ali pri preiskavah

— Snamemo akumulator in ga spravimo na suho, dovolj toplo mesto. Praznega akumulatorja ne smemo hraniti na mrzlem prostoru.

— Traktor vzdignemo in ga postavimo na sprednjo in zadnjo premo in tako razbremenimo pnevmatike. Močna svetloba škoduje pnevmatikam, ki jih zato primerno zastremo, obenem pa zavarujemo pred oljem, mastjo itd. Vy

kemičnih in bioloških škodljivosti, kakor tudi pri opravljanju drugih strokovnih storitev, ne ravna po določbah predpisov o varstvu pri delu. Za isti prekršek pa bo kaznovana organizacija združenega dela od 5.000 do 50.000 din.

3. Z denarno kaznijo od 1.000 do 20.000 dinarjev se kaznuje za prekršek organizacija združenega dela:

— če ne predpiše samoupravnega sporazuma oziroma splošnih aktov ali če ne izdela programa za izvajanje varstva pri delu;

— če nima programa o poučevanju in vzgajanju o varnem delu in o preverjanju znanja oziroma če dopusti, da je na delo razporejen delavec, ki nima potrebnega znanja o varstvu pri delu za samostojno opravljanje, vodenje ali nadzorovanje del;

— če uporablja take gradbene objekte oziroma delovne prostore, delovne priprave in naprave ter daje v uporabo taka sredstva in opremo za osebno varstvo pri delu, ki ne ustrezajo zahtevam predpisov o varstvu pri delu ali če ne poskrbi za periodične preiskave kemičnih in bioloških

škodljivostih in mikro klime v delovnih prostorih ter za preglede in preizkuse delovnih priprav in naprav;

— če pisмено ne določijo skupne varstvene ukrepe ko izvajajo skupna dela na gradbišču;

— če v aktu o sistemizaciji ali sporazumu ne določi del oziroma delovnih mest, na katerih so večje nevarnosti poškodb ali zdravstvenih okvar;

— če ne pošlje delavcev na predhodne ter posebne predhodne in periodične zdravniške preglede;

— če ne zagotovi prvo pomoč in organizirano reševanje nesreče pri delu.

Z denarno kaznijo od 600 do 1.000 dinarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba organizacije združenega dela, ki stori zgoraj omenjeno kaznivo dejanje.

4. Z denarno kaznijo od 800 do 15.000 dinarjev se kaznuje za prekršek organizacija združenega dela, če ne obvesti v predpisanim roku organa inšpekcije dela o začetku dela ali če ne izdela posebnega elaborata o ureditvi delovnega mesta ali če v določenih primerih, ko gre za nesreče pri delu, ne da takoj poročila organu inšpekcije dela prve stopnje;

— če ne omogoči inšpektorju dela pregleda oziroma, če mu ne da potrebnih pojasnil v zvezi s pregledom;

— če v predpisanem roku ne sporoči, da je izvršila odločbo inšpektorja dela.

Z denarno kaznijo od 400 do 1.200 dinarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba organizacije združenega dela, ki stori takšno dejanje.

5. Z denarno kaznijo 100 dinarjev se kaznuje za prekršek na kraju samem delavec, če kljub predhodnemu opozorilu ne uporablja namensko sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu če namerno odstrani z delovne priprave varnostno napravo.

Za službo varstva pri delu
Janko Zupanek

HMELJARJI, pravočasno naročite zaščitna sredstva

Vsa znamenja kažejo, da bo v naslednjem letu precejšnje pomanjkanje nekaterih sredstev za varstvo rastlin, zato pravočasno naročite pesticide, ki jih potrebujete za hmeljišča. Pri tem računajte na naslednje:

Za prvo spomladansko škropljenje hmeljišč proti peronospori (takoj po rezi) je najprimernejši brestan 60 v koncentraciji 0,06 %.

Za škropljenje proti peronospori pred cvetenjem vam priporočamo antracol 0,2 % ali ditan M-45 0,2 %.

Za škropljenje v cvet bomo uporabljali bakrena sredstva: cuprablau 0,3 % ali bakreno apno super 0,3 % oziroma micodifol 0,2 %.

Ne pozabite, da morate za peronosporo občutljive sorte kot so ahil in atlas škropiti proti peronospori 8—10-krat, za savinjski golding planirajte 6 škropljenj.

Nasade, ki so zasajeni z ahilom, atlasom ali apolonom, bo najbrž potrebno dvakrat škropiti proti

pepelasti plesni. Uporabljate lahko cosan 0,2 % ali karatan EC 0,06 %.

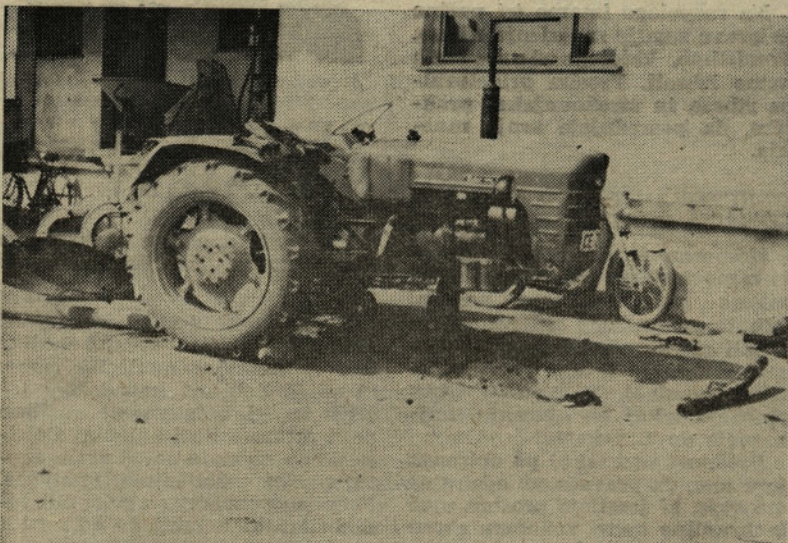
Za škropljenje proti ušem naročite folimat, ki ga uporabljamo v 0,1 % koncentraciji in sicer za dvakratno škropljenje. Folimat ima sicer dobro delovanje proti rdečemu pajku, vendar mu zaradi podaljšanja delovanja dodajamo 0,15 % tedion.

Za uničevanje zalistnikov in odvečnih poganjkov si nabavite amonsulfat, in sicer za 1—2 škropljenji v 20 % koncentraciji (800 l/ha- in aretit v 1 % koncentraciji).

Naročite si deherban A ali forte za uničevanje širokolistnih plevelov za škropljenje po cvetenju (21/ha) ter simazin oziroma olegesaprim (2—4 kg/ha) za poletna škropljenja.

Vsa zaščitna sredstva naročajte pri Agrotehniku.

Prek gozdarskih organizacij si priskrbite tudi arbokan (novo ime za tormono) za uničevanje divjega hmelja.

S pravočasnim odkrivanjem in popravilom manjših okvar preprečujemo nevarnejše, večje in dražje okvare

V TOZD Mesnine prilagajamo organizacijo dela in poslovanje intencijam ustave in novitetam v samoupravnih odnosih

Obrat Mesnine je v zadnjih nekaj letih v okviru našega podjetja napravil precejšen premik na več področjih poslovanja in dela. Zlasti pomembne so spremembe, ki so jih dosegli delavci pri osvajanju novih tehnoloških postopkov.

Rezultati dela iz leta v leto rastejo tako po obsegu kot vrednostno. Pred nekaj leti smo osvojili v finančnem poslovanju sistem zasledovanja stroškov po strokovnih nosilcih, istočasno pa nismo razvijali sistema zasledovanja stroškov po strokovnih mestih. Tudi način dodatnega nagrajevanja po učinkih se nekaj časa ni dopolnjeval. Nekaj kritičnih pripomb pa je bilo možno izreči tudi na račun neprimerno rešenega odločanja, ki ga je pogojila neskladna organiziranost. Zaradi nešteti vzrokov se je enota odločila za nekaj bistvenih organizacijskih sprememb, ki bi jih delovni kolektiv TOZD obravnaval in verjetno tudi sprejel še ta mesec sočasno s samoupravnim sporazumom o združevanju ter statutom TOZD.

Na ravni TOZD bomo imeli naslednje skupne samoupravne organe:

- delavski svet TOZD
- komisijo za delovna razmerja
- komisijo za delavske kontrole

Ožje organizacijske enote bodo imele na ravni DE tudi svet DE. V poslovnih enotah PE pa bodo delavci zadovoljevali svoje samoupravljalske pravice direktno na zborih teh ožjih organizacijskih enot.

Od tako postavljene organizacije dela in samoupravnih organov pričakujemo zlasti in predvsem popolnejšo delitev dela po funkcijah in podfunkcijah Nabava — Proizvodnja — Prodaja, popolnejšo in podrobnejšo delitev v okviru teh funkcij ter možnosti ugotavljanja uspehov in neuspehov posameznikov in skupin, ki imajo iste osnove za izpopolnjevanje sistema nagrajevanja v TOZD. Menimo, da nam bo specializacija po funkcijah omogočila tudi strokovnejše in seveda učinkovitejše delo, saj bodo strokovnjaki zadolženi zlasti za svoje funkcionalno področje.

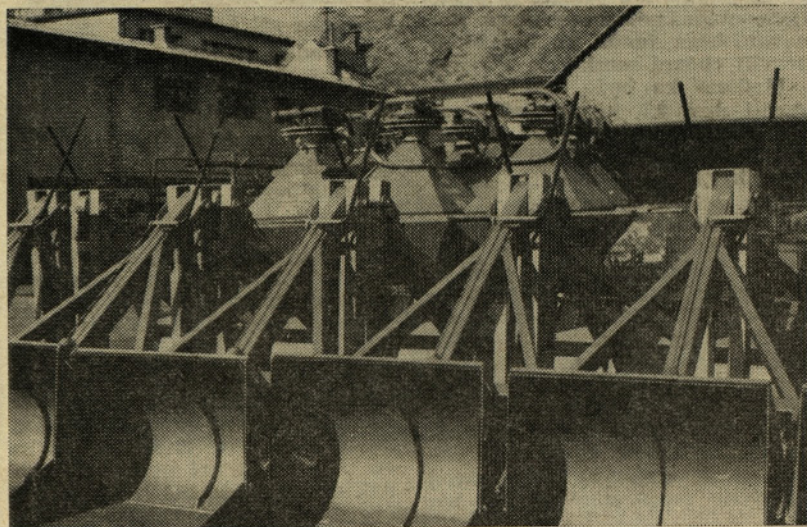
Zadovoljevanje skupnih interesov, se pravi doseči čim boljši ekonomsko finančni rezultat TOZD, in koordinacija dela bosta potekali na ravni TOZD v poslovodnem organu, katerega koordinator je direktor.

Končno smo prepričani, da nam bo dana delitev omogočila tudi tesnejše povezovanje s surovinskim področjem in zlasti načrtnejše oskrbovanje in financiranje surovinske osnove, kot tudi večje možnosti pri načrtnejših urejanjih prodajne problematike. Kolikor bolj se bomo približali tem dvem ciljem, toliko bolj konstituirana bo tudi vsa naša predelava in dodelava in toliko bolj bo ta tudi racionalna.

Mislimo tudi, da je takole razdeljena naša dejavnost primerna organizacijska forma za širše integracijsko povezovanje s sorodnimi podjetji in TOZD v celjski regiji.

Skoraj ne bi podrobno omenjali, da bo taka organizacija dela in poslovanja skupaj z učinkovito in pravočasno ugotovljenimi rezultati temeljita podlaga za najširšo informiranost kolektiva, za javnost poslovanja in za dejanski možen vpliv delavca na odločanje o delu in rezultatih njihovega dela.

ANDI

Izdelki Strojne postaje na dvorišču pripravljene za prodajo

Sprehod skozi čas revolucije

1. I. 1925 — V Beogradu je začel ilegalno izhajati časopis »Komunist«, glasilo CK KPJ, ki ga je urejal Moša Pijade.
3. I. 1924 — V Beogradu je bila v začetku januarja v ilegali III. državna konferenca KPJ.
8. I. 1943 — Na Pohorju so nemške enote obkolile pohorski bataljon 4. operativne cone NOV in POS Slovenije. Po triurnem boju je padlo vseh 68 borcev — celotni bataljon.
10. I. 1935 — Na Dunaju je bila seja CK KPJ, na kateri je bilo tudi sklenjeno, da se Boris Kidrič postavi za sekretarja začasnega CK SKOJ.
11. I. 1942 — CK KPJ in VŠ NOPOJ sta sprejela sklep o formiranju prostovoljske vojske. Tako je vrhovni štab dobil nov naziv — VŠ NOP in PVJ.
13. I. 1953 — Zvezna ljudska skupščina je izglasovala ustavni zakon o temeljnih družbene in politične ureditve FLRJ in o zveznih organih oblasti. Ta zakon je določil sistem samoupravljanja delovnega ljudstva kot temelj za celotni družbeni red.
14. I. 1953 — Zvezna ljudska skupščina je izvolila Josipa Broza Tita za prvega predsednika republike.
17. I. 1947 — Razglašeni sta bili ustavi LR Slovenije in Srbije.
21. I. 1924 — V Gorkem pri Moskvi je ob 18,50 umrl Vladimir Iljič Lenin.
26. I. 1942 — Začel se je igmanski marš I. proleterske brigade. To je bila najtežja etapa v tridnevnem pohodu glavnine te brigade, ki je trajala 18 ur pri mrazu — 32° C.

LETEČI INTERVJU

Z DIREKTORJEM KMETIJSTVA ŠMARJE, INŽ. ZVONKOM STRAŠKOM

Vaše delo v 1973. in načrti za 1974. leto?

Razmere na tržišču in težki pogoji dela so zahtevali od nas v preteklem letu mnogo naporov. Toda, kjer so pravilno usmerjeni napor, so tudi uspehi. Zato smatram, da je bilo preteklo leto uspešno. Zastavljen plan v proizvodnji smo skoraj v celoti izvedli, kljub neugodnim tržnim razmeram. Ureditev gospodarstva in obnova nasadov pri kooperantih, se izvaja po programu. Investicije, vložene v družbeni in privatni sektor, dajo prve sadove. Prizadevnost in enotnost kolektiva pa je odločilno vplivala na izboljšanje dohodkov.

V naslednjem letu je potrebno proizvodnjo še hitreje povečevati, predvsem pa izboljšati kvaliteto proizvodnje in proizvodov. Ker smo organizacija kmetov, želimo dobre odnose z njimi in z dobrim delom in dobrim gospodarjenjem doseči njihovo zaupanje. Vsa prizadevanja bodo usmerjena v hiter razvoj področja, dobro gospodarjenje in dobro počutje kolektiva.

Vaša pričakovanja z ozirom na družbenopolitične in gospodarske ukrepe?

Zastavljeni cilji na družbenopolitičnem polju so dobri, upajmo, da bodo dosledno tudi uresničeni. Enako velja tudi za gospodarske ukrepe. Kmetijci želimo predvsem to, da bodo kmetijski proizvodi primerno priznani, tržišče pa urejeno.

Vaše osebne želje?

Želim dobre odnose v kolektivu in podjetju, s tem pa bo ustvarjeno dobro počutje na delu in doma.

Kaj menite o Hmeljarju?

Menim, da je dobro podjetniško glasilo. Nekoliko ga je še treba popestriti. Več je še treba pisati o posameznih uspehih v obratih. O tem člani teh kolektivov težko pišejo, zato bi naj kdo drug.

Vaše želje ob novem letu?

Sodelavcem, kooperantom in vsem bralcem Hmeljarja želim mnogo poslovnih uspehov in osebnega zadovoljstva v letu 1974.

ŽIVINOZDRAVNIŠKA
služba

za januar

Prvega januarja ne osemenjemo.

Drugega januarja pa osemenjuje dežurni veterinar.

Od 29. 12. 73 do 5. 1. 74 Lesjak Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201

Od 5. 1. do 12. 1. 74 Florjanc Julij, dipl. vet., Braslov., tel. 72-048

Od 12. 1. do 19. 1. 74 Ocvirk Franc, dipl. vet., Vransko, tel. 72-407

Od 19. 1. do 26. 1. 74 Šribar Edvard, dipl. vet., Šemp., tel. 71-080

Od 26. 1. do 2. 2. 74 Lesjak Milan, dipl. vet., Prebold, tel. 72-201

Veterinarska postaja Zalec

Pospeševalno delo med kmečkimi ženami

ZENSKÉ, KI JIM JE POSPEŠEVALNO DELO MED ŽENAMI IN DEKLETI POKLIC, SO PRI NAS SE ZELO REDKE. NA EKSKURZIJI MLADIH ZADRUŽNIKOV SEM SPOZNALA ENO IZMED TEH. TO JE MARIJA BEZOVŠEK IZ LENARTA PRI GORNJEM GRADU. DO MA JE Z VELIKE KMETIJE, ZATO JI DELO NA TEM PODROČJU NI TUJE. KONČALÁ PA JE TUDI VIŠJO GOSPODINJSKO SOLO. V PRIJETNEM IN SPROŠČENEM POGOVORU MI JE PAVEDALA VELIKO KORISTNEGA, KAR BO VERJETNO ZANIMALO TUDI NAŠE BRALKE.

Tov. Bezovškova, kdaj ste začeli delati kot pospeševalka med kmečkimi ženami?

• Za to delo me je pred dvema letoma navdušil naš bivši direktor. V Avstriji, kjer imajo to delo že dobro vpeljano, se je seznanil s prednostjo takega izobraževanja kmečkih žena in deklet. Bil je tako navdušen, da me je prosil, naj prevzamem to delo na območju zadruga v Zgornji Savinjski dolini.

Kako poteka vaše delo?

Moja naloga je, da posredujem kmečkim ženam čim več znanja, ki bi ga naj s pridom uporabljale na svojih domovih in si tako vsaj malo olajšale svoj težki delovnik. Saj vemo, da je ta včasih dolg tudi po 16 ur, da kmečka žena ne pozna morja, dopusta, vikendov... Zato pripravljamo zanje razne tečaje in predavanja. Najbolj pogosti so kuharski tečaji, nato razna predavanja iz zdravstva, o pomenu kmečkega vrta, oprema kmečkega doma, nega cvetja, zgodovina domačega kraja, o pravilni osvetlitvi v naših domovih, zdravi prehrani... Pri nas se vedno bolj uveljavlja kmečki turizem, zato so taki tečaji res potrebni. Seveda pa v teh izobraževalnih akcijah ne moremo zajeti vsega, kar bi morala vedeti in znati vsaka kmečka žena. Saj ta žena združuje v svojem težkem poklicu kar več poklicev, npr. kuharica, otroška negovalka, gospodinjska pomočnica, strežnica, živinorejka, poljedelka, vrtnarka, traktoristka... in še bi lahko naštevali. Seveda pa je tu najpomembnejša vloga matere, da nam vzgoji zdrav in čvrst kmečki rod. Zato bo le zna-

Marija Bezovšek (s šopkom) med tečajnicami ob zaključku uspelega kuharskega tečaja.

nje tisto orožje, ki bo osvobodilo in razbremenilo našo kmečko ženo in ji zagotovilo kot proizvajalki tisto mesto, ki ji pripada. Tako bomo imeli na področju Zgornje Savinjske doline letos 6 tečajev in 11 predavanj in to v raznih krajih.

Kako ste zadovoljni z obiskom tečajev?

Do sedaj so bili vsi tečaji in predavanja dobro obiskani, zato si iskreno želim, da bi bil obisk še vnaprej tudi tako dober. Pri nas še ni toliko čutili vpliva industrije in ostaja še veliko kmečkih ljudi doma na posestvu. Tudi v naši zadrugi imajo za moje delo veliko razumevanja in mi nudijo precej pomoči, tako finančne, kot razne druge usluge.

Sedaj je čas, ko se bodo kmečke žene in dekleta zbirale po naših menzah in poslušale predavanja o higieni, negi, turizmu, prehrani, načrtovanju, računovodstvu in se ve o preprosti, okusni in poceni kuhinji ter to skušale dokazati tudi praktično

Naj končam ta sestavek z besedami tov. Bezovškove: »Ženske smo same krive, da smo bile do sedaj mnogokrat zapostavljene in manj vredne. Same se moramo boriti, da to odpravimo, zato pa bo treba še veliko truda in znanja.«

Ta pogovor s tov. Bezovškovo pa me sili k razmišljanju, da bi tudi na področju Spodnje Savinjske doline čim prej začeli s podobno pospeševalno službo. - Ivana

Nov organizacijski šifrant

Kombinat Hmezad pripravlja podpis samoupravnega sporazuma med TOZD. Ta zahteva tudi način organizacije obračuna. Ker pa delamo pri nas velik del obračuna prek računalnika, je bilo treba temu prilagoditi in izdelati tudi nov šifrant organizacijskih enot. V tem šifrantu se uvaja 8-mestna šifra, od tega predstavljajo:

— prva tri mesta šifro TOZD,

— četrto in peto mesto šifro delovne oziroma združne enote v okviru TOZD,

— šesto mesto šifro proizvodne oziroma poslovne enote ter

— sedmo in osmo mesto šifro stroškovnega mesta.

Osemestna šifra je potrebna zaradi raznolike notranje organizacije posameznih TOZD. Pri sestavljanju novega šifranta, razen nekaj nujnih sprememb, nismo spreminjali že ustaljenih šifer TOZD.

ŠK

POPIS IN VREDNOTENJE ZASEBNIH STANOVANJ

Na osnovi republiške zakonodaje sprejemajo občinske skupščine v teh dneh odloke o popisu in vrednotenju stanovanj, stanovanjskih hiš, počitniških hišic in poslovnih prostorov v zasebni lasti.

Namen takšnega popisa je dvojen, in sicer:

1. Ugotoviti želimo nacionalno vrednost stanovanjskega fonda. Z ozirom na to, da je stanovanjski fond v družbeni lastnihi vrednoten, ali ije tik pred ovrednotenjem, je sedaj vrsta še na zasebnem stanovanjskem fondu.

2. Zaradi pravilne davčne odmere so takšni podatki več kakor potrebni. Bistvena razlika pri popisu družbenega in zasebnega stanovanjskega fonda je v tem, da so popisovale prvega pripravljene ekipe, popis zasebnega stanovanjskega fonda pa naj bi opravili občani sami.

Medtem ko bodo zasebni poslovni prostori, ki ne služijo za redno zasebno poslovno dejavnost, obdavčeni; prav tako v nekaterih primerih tudi počitniške hišice; je potrebno poudariti, da bodo zasebni stanovanjski prostori obdavčeni le takrat, če bodo nadpovprečnih površin. Tu velja opozoriti, da so stanovanjske hiše po novih predpisih cproščene davka 10 let, namesto do sedanjih 25 let. Da ne bi bil sporen datum, kdaj se je nekdo vselil v stanovanjsko hišo, je važno, da ima vsakdo v zasebni stanovanjski hiši uporabno dovoljenje, katero si je dolžan pridobiti pred vselitvijo svojo stanovanjsko hišo.

Popisni list obsega poleg osnovnih podatkov o zasebnem stanovanjskem lastniku tudi podatke o tem, kje se nahaja njegovo stanovanje ali hiša, leto vselitve, leto dograditve itd. Izmere posameznih stanovanjskih prostorov je mogoče dobiti pri novejših objektih z načrtov; pri starejših stanovanjskih hišah bo pač potrebne prostore izmeriti.

Kvaliteta stanovanj ali stanovanjskih hiš se bo ugotovila po principu točkovanja približno tako, kakor v družbenem stanovanjskem fondu, le s to razliko, da so vse mogoče variante že tiskane na popisnem listu npr.

3. Tla v sobah

	Število točk
a) zemlja	0
b) opeka ali beton	1
c) navadna (lesena)	2
č) boljša lesena (lad. pod)	3
d) ksilolit ali pl. mase	4
e) parket (vseh vrst)	5
f) moderni podi tapison in podobno	6

Tla v sobah bo torej treba ovrednotiti tako, da se obkroži število točk za tla, kakršna so v konkretnem primeru; in če je to parket, bomo obkrožili številko 5 itd.

Popisni listi bodo zelo pregledni. Na njih bo navedeno, kaj mora izpolniti zasebni lastnik sam, kaj pa ustrezne službe. Seveda pa bo od pazljivosti pri opisu odvisno, kakšne rezultate bomo dobili.

Mile Uranjek

LEPO JE BIT' NA DEŽELI

Fanika Toman iz Kalov nad Vranskim je kmečko dekletko, ki jo kljub službi v dopoldanskem času veseli delo na kmetiji. Pred enim letom je postala članica Aktiva mladih združnikov Vransko.

Fanika Toman v domačem okolju

Povprašala sem jo, kaj meni o delu na kmetiji, o ustanavljanju in pomenu aktivov MZ, o njenem prostem času. Takole mi je pripovedovala:

Mislím, da je ustanavljanje aktivov MZ dobra oblika povezovanja kmečke mladine. Tu se mladi pogovorijo o svojem delu doma in o problemih v zvezi s tem, pripravljajo razne oblike izobraževanja in nenazadnje se med seboj spoznavajo.

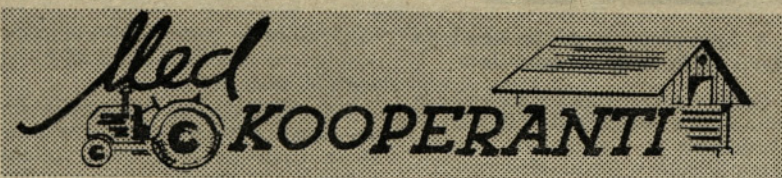
Mislím, da bi bilo potrebno še več izletov in tekmovanj in seveda večje sodelovanje aktivov med seboj. Tako bi mladi izmenjavali izkušnje, poskrbeti pa bi bilo treba za več zabave mladih kmečkih ljudi.

Saj so mladi kmetje prikrajsani za marsikaj, kar si lahko privoščijo njihovi vrstniki — delavci. Večina kmečkih ljudi ne pozna dopusta, morja, denar porabijo za nabavo strojev in preureditev poslopij, namesto za avtomobile in podobno. Prostega časa nimam veliko, seveda pozimi

je nekoliko boljše. Takrat rada čitam, pletem, včasih grem v kino, večkrat pa se zberemo mladi fantje in dekleta na vasi in se pogovarjamo.

Veselo, sproščeno in odkrito dekletko je Fanika, tako da se je bilo prijetno pogovarjati z njo. Mlada je še, kljub temu korajžno gleda v svet in mislim, da bo enkrat dobra gospodinja, saj ljubi kmečko okolje, v katerem je zrasla.

Zlatka

Škoda, da sem začel šele pri petdesetih

Rudi Štampe na Gorici je ugasnil varilni aparat, s katerim je varil bokse za 11 pitancev, ki jih bo kmalu vselil, ko sva z upravnikom PE Petrovče Alojzjem Kučarjem vstopila v velik, spomladi pozidan hlev.

Zapletli smo se v živahen pogovor, v katerem nama je Rudi povedal, da je ta hlev začel graditi lani o Pustu, v lastni režiji in ga končal do košnje v maju. Seno je že sušil na novem skednju na prevetrovalni napravi. V hlevu ima sedaj 21 glav govedi; od tega 3 krave, 6 plemenskih simental-skih telic in 12 pitancev. Kmalu bo čredo povečal na okoli 30 glav. Vsa obrtniška dela od mizar-skih do varilskih postori sam in si tako prihrani prenekateri dinar.

»Res ni vse tako super, a je dobro. Prej sem vozil s konji gramoz na cesto. Potem sem si nameraval kupiti kamion. Šoferski izpit sem že opravil v Ljubljani. Spoznal sem, da sem ob takšnem prometu vedno z eno nogo v grobu, z drugo pa na sodnji. Zato sem to opustil in se oprijel res malce pozno kmetovanja in to z vso silo. V hmeljski sezoni škropim pogodbeno za enoto Petrovče hmelj. Slišal sem, da bomo dobili v kooperaciji Mayersa, zato bi bilo najboljše, da tisti, ki imajo ozka hmeljišča, vržejo po eno vrsto ven, da nam ne bo treba škropiti z manjšimi in zamudnimi agregati. Zemljo za tisto žičnico — po-

kazal je na desno njivo pod hlevom — sem kupil, pa mi je drugoletnik na njej obrodil 12 q po hektarju. Travniki do potoka sem v spodnjem delu dreniral, sedaj ga bom pa preoral in napravil veliko hmeljišče. Skupno bo 2,5 ha hmeljišče, polovica od teh bo zasajena z novimi sortami.« Tako nama je razlagal marljiv gospodar Rudi.

Za obiralno halo je daroval zemljišče. V skupnosti za obiranje hmelja je 15 kooperantov. Pri razporejanju obiranja in obračunu del so bili malce glasni, toda vsak začetek je težak. Prihodnje obiranje bo že mnogo lažje, ker imajo že izkušnje. V tem koncu je bil obiralni stroj nujno potreben, ker so kmetje krčili hmeljišča. Zadnje čase pa so že obnovili okrog 7 ha hmeljišče, letos jih pa bodo še okrog 4 ha.

Rudi je razlagal, da je lansko leto bilo zanj izredno naporno, saj je poleg tega, da je gradil, tudi podrl star hlev in okolico spliniral. Sedaj bo pa tam napravil napušče in ga uporabil za strojno lopo, ker se mu številni stroji in priključki, brez katerih ni sodobnega dela na kmetiji ne more zamisljati, potikajo povsod, da celo pod milim nebom in se dela škoda. V pomoč na kmetiji mu je že sin, ki obiskuje kmetijsko šolo v Sentjurju.

Z Lojzom sva Rudiju in družini zaželela srečo in uspeh pri delu v novem letu in se poslovila.

Na treh hektarjih 10 goved

V majhnem in ne preveč svetlem hlevu Katarine Žagar v Drešnji vasi se stiska 10 goved in 2 prašiča. Gospodinja Katarina gospodari na malem posestvu s sinom, drugi sin pa se šola na srednji šoli v Celju.

»Še to moram povedati, da je od 3 ha zemlje 1,14 ha hmelja. Oja, hmelj imamo pa vedno zelo lep. Tudi mleko oddajamo. Imamo vso mehanizacijo. Na PE so me kar postrani gledali, ko sem rekla, da nameravam kupiti traktor. Jaz sem jim pa kar rekla, za svoj denar si lahko kupim kar hočem in če mi ga ne prodajo oni, ga bom pa kupila drugje. Svoje posestvo nameravam razširiti, zato kupujem zemljo. Za progo smo

kupili 24 arov. Tam bi radi zgradili večji hlev. Bilo bi nam zelo na roko, ker imamo njive tam«, je hitela pripovedovati podjetna gospodinja.

Sin se je pripravljaj na tečaj za traktoriste, ki je dvakrat na teden v Šempetru.

Oba z materjo sta delovna in podjetna, zato jima je Lojze obljubil pri kmetovanju vso možno pomoč.

S prijetnimi občutki sva se poslovila.

Vsem kooperantom in bralcem priporočam, da bi se v Hmeljarju kaj oglašali z dopisi in tako obveščali še druge o svojih uspehih, delu in težavah.

Vaš urednik

Kdo ima pogoje

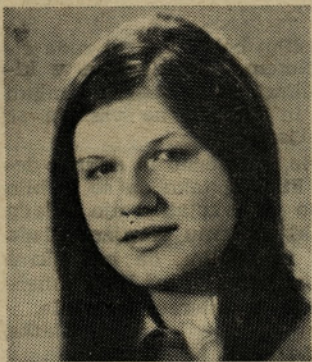
DA DOBI STANOVANJE SOLIDARNOSTNEGA SKLADA OBČINE CELJE?

V ZAČETKU LANSKEGA DECEMBRA SMO SEZNANILI VSE REFERENTE ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE POSLETOZD IN DE NA PODROČJU OBČINE CELJE S POGOJI PRAVILNIKA SOLIDARNOSTNEGA STANOVANJSKEGA SKLADA OBČINE CELJE, PO KATERIH NAJ PREVERIJO, KATERI DELAVCI, KI NIMAJO REŠENEGA STANOVANJSKEGA VPRAŠANJA, BI LAHKO ZAPROSILI ZA DODELITEV STANOVANJA IZ TEGA SKLADA. POSREDOVALI SMO JIM PREPIS VSEH POGOJEV IN JIH PROSILI, DA NAM IMENA DELAVCEV POSLJEJO NAJPOZNEJE DO 15. DECEMBRA, KER BI MORALI POTEK SKUPNO Z DELAVCEM — PROŠNIKOM ZA STANOVANJE UREDITI POTREBNO DOKUMENTACIJO.

KER DO ROKA, RAZEN TOZD ZDRUŽENA HLADILNICA IN TOZD VRTNARSTVO, NISMO PREJELI NOBENEGA POZITIVNEGA NITI NEGATIVNEGA ODGOVORA, PROSIMO VSE ZAPOSLENE, KI STANUJEJO NA OBMOČJU OBČINE CELJE, DA ZAHEVAJO V SVOJIH TOZD, DA JIH SEZNANIJO S TEMI POGOJI. V KOLIKOR MENIJO, DA IZPOLNjujejo POGOJE, NAJ TO SPOROČE KADROVSKI SLUŽBI PODJETJA V ŽALCU, UL. ŽALSKEGA TABORA 1, V SOBO 44 IN TO ČIMPREJ. S POGOJI OMENJENEGA PRAVILNIKA SO BILI SEZNANJENI TUDI VSI DIREKTORJI — UPRAVNIKI TOZD IN SINDIKAT.

Naše prodajalne mesa in mesnih izdelkov so okusno opremljene in kljub pomanjkanju mesa dokaj dobro založene

V intervjuju se mi je Marijana Ogris iz Polzele predstavila:

Sem študentka Kmetijskega kombinata »Hmezad« Žalec in obiskujem 4. letnik ekonomske srednje šole v Celju. S študijem sem zelo zadovoljna, ker mi omogoča študij na srednji šoli. Pred mano je zaključni izpit, zato si želim, da bi ga kar najbolj uspešno končala. Seveda, če bom imela možnosti, bom študij nadaljevala.

Sodeluješ na šoli v kakšni organizaciji?

Na šoli imamo organizirane tudi družbenopolitične organizacije: ZK, Zveza mladine in klub OZN. To so organizacije za tiste mlade ljudi, ki jih še posebej zanima seznanjanje z mednarodnimi gospodarskimi in političnimi problemi, spoznavanje sodobnega sveta in njegovih aktualnih vprašanj. Program organizacij je zelo pester, zato zahteva veliko skupnih prizadevanj.

Kako je v šoli in kaj počneš izven nje?

Solo rada obiskujem, ker me poklic kot tak veseli. S sošolci se dobro razumemo. Prav tako tudi s profesorji, le, da jim dijaki včasih prizadenemo kakšno »grenko

Zelo malo prostega časa

uro«. Šola je precej zahtevna, pa vendar ne tako težka, da bi jo ne zmogel vsak dijak.

V prostem času se ukvarjam predvsem z branjem knjig, v zimskem času pa rekreiram slalom v smučanju. Seveda pa je moj delovni dan prenapolnjen z učenjem, tako, da mi ostane prostega časa zelo malo.

Prebiraš naše glasilo Hmeljar?

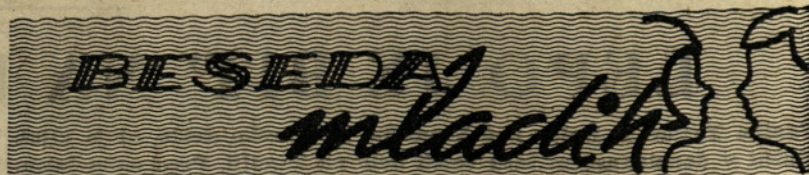
Glasilo Hmeljar mi je zelo všeč, saj preberem skoraj vsako številko, ki jo prinese oče iz službe, z velikim zanimanjem. Predvsem rada berem podjetniške predpise, s katerimi se seznanjam že za bodoči poklic. Zanimivi pa so seveda tudi sestavki, ki prinašajo novosti v temeljnih organizacijah združenega dela — TOZD pri tukajšnjem podjetju.

In komu naj velja tvoja čestitka?

Vsem sošolcem in profesorjem, kooperantom in bralcem Hmeljarja želim, da bi bilo 1974. leto zanje res uspešno, da bi se jim uresničile vse želje ter seveda izpolnili cilji, ki so si jih zastavili.

Srečno 1974. leto tudi tebi Marijana in hvala za razgovor.

Urednik

EKSKURZIJA MLADIH ZADRUŽNIKOV

Ōdbor MZ Žalec je pripravil lani dvodnevno ekskurzijo, ki jo je vodil mentor ing. Slavko Vošnjak. Udeležili so se je predstavniki aktivov MZ, ki so za to ekskurzijo odstopili sejnino in nekateri člani aktivov iz vse Savinjske doline, Celja... Tako se je na dan odhoda zbralo na avtobusu kar 40 mladih fantov in deklet.

Na Vrnskem so vstopili še zadnji udeleženci ekskurzije in že smo se peljali proti Gorenjski. Zunaj se je obetal lep dan, čeprav je bilo zelo mrzlo. Vendar je sedaj vsak v avtobusu pozabil na mraz, ki ga je občutil prej na postaji in začel se je, sprva bolj plašen, potem pa vedno bolj sproščen pogovor. Stari znanci so se veselo pozdravljali med seboj in malo poklepetali, tisti pa, ki so bili prvič v naši družbi, so se sprva bolj plaho ozirali okoli sebe. Toda kmalu je bil prvi strah premagan in začel se je vesel in sproščen pogovor. Niti opazili nismo, da smo že v Škofji Loki. To tisoč let staro mesto smo si izbrali za naš prvi cilj. Pričakal nas je ing. Nelc, pospeševalec in tudi vodja MZ v KZ Škofja Loka. Veselo nas je pozdravil in nam zaželel, naj se pri njih čim lepše počutimo. Potem pa smo se odpeljali k Španovim, kjer smo si ogledali veliko, sodobno urejeno kmetijo.

Španova kmetija je ena tistih, ki tesno sodeluje s KZ Škofja Loka. Tam so jim priskrbeli načrte za obnovo hleva, kmetijo pa so potem preusmerili v proizvodnjo mesa, mleka in krompirja. Vsi smo si z zanimanjem ogledali hlev urejen na odplakovanje, v katerem je 28 glav živine.

Španova kmetija je precej mehanizirana, nekaj večjih strojev pa imajo v kooperaciji z drugimi kmeti. Vsa dela na kmetiji opravljajo gospodar, gospodinja in starejši s'n, ki je inženir, vendar se je odločil, da bo ostal doma, ko je mlajši brat zapustil kmetijo. Videli smo, da je Španov oče dober gospodar, prava gorenjska korenina. Odločno je povedal, da mora naša družba steriti vse, da bo kmet enakovreden z delavci, vsaj kar se tiče pokojnine, zavarovanja... če hočemo, da bodo mladi ostajali na kmetijah. Nujno bi bilo povečati zemljiški maksimum, potrebno je še tesnejše povezovanje med kmeti in drugo. Glede obdavčenja dohodka na kmetijah je rekel da bo to nekakšna kazen za tistega, ki je bolj priden in iznajdljiv in zato več pridelal in zaslužil. Posloviti smo se morali od Španovih, nato pa smo si ogledali še eno kmetijo.

Ustavili smo se pri Francu Pintarju v Sv. Duhu pri Škofji Loki. Prijazno so nas sprejeli in nam razkazali kmetijo. Najprej smo si ogledali sodoben hlev, v katerem je 22 glav živine. Vsako leto oddajo mlekarji 42.000 litrov mleka. Velike površine zemlje i-

majo zasajene z zeljem, ki ga doma zrežejo in vskladišči, potem pa ga prodajajo ljubljanskim trgovinam. Kmetija se bo v prihodnje bavila tudi s kmečkim turizmom. V ta namen gradijo veliko hišo, kjer bodo lahko našli turisti vse ugodje.

Povsod se pozna iznajdljivost gospodarjenja, saj si je sam izdelal veliko pripomočkov, da si olajša delo. Poleg tega izdeluje pri nas in v sosednjih republikah dobro znane mline — kladivarje, dela tudi opaže in vrata za silose. Vsi imo bili navdušeni nad njihovimi toplim sprejemom.

Malo smo si še ogledali Škofjo Loko, naša »priznana« fotografija sta naredila spominske posnetke, nato pa smo po obilnem kosilu zapustili Škofjo Loko. Odpeljali smo se proti Zgornji Savinjski dolini, kjer smo si ogledali še eno kmetijo. Tu smo se srečali z Marijo Bezovšek, ki opravlja pospeševalno delo med kmečkimi ženami in deklety v Zgornji Savinjski dolini. Tov. Bezovškova nam je razkazala domačo kmetijo, ki so jo preusmerili v letu 1968. Njihova kmetija je strnjena, urejen ima pašnokošni sistem. Glavni gospodarski panogi sta živinoreja in perutninarstvo. Ukvarjajo pa se tudi s kmečkim turizmom. Gostje radi prihajajo, saj najdejo dobro domačo hrano, otroci se lahko v miru igrajo. Tu pa najde človek mir, ki ga naš mestni človek tako potrebuje.

Ko smo si v Letušu pri Pirnatu malo privezali dušo, smo se odpeljali proti Mariboru, kjer smo prenočili. Drugi dan pa smo se odpravili na ogled Srednje kmetijske šole Maribor in njenega posestva. Tu nas je sprejel prof. Mikuš, ki je bil vesel našega obiska. Ogledali smo si poljedelske površine, drevesnico, zgosten sadni nasad, vinograd in poizkusni vinograd, ogledali smo si tudi stroje, kjer se dijaki izpopolnjujejo v znanju. Povabili so nas tudi v vinsko klet. Kot pravi Savinčani smo se povabilu odzvali in »pokusili« njihov mošt, ki mu ga ni para daleč naokoli. Popoldne smo zapustili Maribor in se odpeljali proti Štatenbergu, od-

(Nadaljevanje na 11. strani)

OBJAVA PROSTIH DELOVNIH MEST

1. Skladiščnik surovin
2. Skladiščnik gotovih izdelkov

Za obe delovni mesti se zahteva srednja šola ali kmetijska šola in 2 leti delovnih izkušenj.

Prijave sprejema komisija za delovna razmerja pri TOZD Mešalnica krmil Žalec do 15. 1. 1974.

Člani odbora Mladih zadrušnikov Žalec so razpravljali

ODBOR AKTIVA MLADIH ZADRUŠNIKOV ŽALEC JE NA SVOJI ZADNJI SEJI RAZPRAVLJAL O IZOBRAŽEVANJU MLADIH KMETIJSKIH PROIZVAJALCEV. V JESENSKO ZIMSKI SEZONI BODO PRIPRAVILI VRSTO IZOBRAŽEVALNIH ODDAJ.

Lani, novembra je bil v Bohinju seminar za kmečko mladino, ki sta ga organizirala RK ZMS in Zadružna zveza Slovenije. Iz žalskega in celjskega območja se ga je udeležilo pet mladih kmetov.

Vsebinsko je bil seminar tako zelo dobro pripravljen, da so se mladi kmečki ljudje dobro seznanili s položajem kmeta v današnji družbi, z njegovimi pravicami in dolžnostmi, s samoupravljanjem in z vodenjem aktivov mladih zadrušnikov, z zelenim planom... Tega seminarja se je udeležilo okrog 50 mladih kmečkih fantov in deklet iz vse Slovenije.

Pri OK ZMS Žalec se bo formalno odbor za kmečko mladino, zato je odbor Aktiva mladih zadrušnikov Žalec izvolil petčlanski odbor, ki bo zastopal interese mladih kmetov.

V aktivih mladih zadrušnikov Celje, Griže in Vrnsko bodo letos organizirali kuharske tečaje v sodelovanju z Delavsko univerzo Celje, ki bo pripravila za mlada kmečka dekleta še nekaj poučnih in zanimivih predavanj. Med deklety je za ta tečaj in predavanja

veliko zanimanja. Za fante pa pripravljajo traktorski in varilski tečaj.

V januarju bo v Žalcu regionalno tekmovanje »Kaj veš o kmetijstvu?« Tekmovanje bo potekalo po istih propozicijah kot prejšnja leta. Predvidevajo, da bo tekmovalo 12 ekip s po tremi tekmovalci. Seveda bodo pripravili za tekmovalce praktične nagrade. Prvi trije najboljši tekmovalci, iz vsakega območja po eden, pa bodo zastopali naš aktiv na republiškem tekmovanju v Škofji Loki, ki bo februarja.

Člani odbora so razpravljali tudi o ekskurziji MZ iz žalskega območja. Vsi so bili mnenja, da je ekskurzija dobro uspeła. Mladi so pokazali veliko zanimanje za sodobno preusmerjene kmetije, ki so si jih ogledali na svoji poti. Največ zanimanja pa je bilo za sodobno preurejene hleve. Mladi iz žalskega in tudi celjskega območja so se med seboj seznanili in se pogovorili o delu doma na kmetiji in v aktivih mladih zadrušnikov.

Vsi so bili mnenja, da bi bilo potrebno še več takih ekskurzij.

Cencen

Vsaki mesec ena

NASMEJTE SE!

Višji aktiv društva novinarjev v Celju je izdal humoristično-satirični list PI-PEC. Za 2 dinarja ga do- te v vseh trafikah.

Vremenski PREGOVORI

Če Vincenca sonce peče, dobro vince v sode teče.

Prosinec mrzel, da poka, sadje v jeseni in moka.

NAGRADNA KRIŽANKA

Uredniški odbor je sklenil na zadnji seji razpisati za novo- letno križanko naslednje nagrade:

- 1. nagrada 150 din
- 2. nagrada 100 din
- 3. nagrada 70 din
- 4. nagrada 50 din
- 5. nagrada 30 din

Rešitve pošljite na uredništvo glasila Hmeljar v Žalcu, Ulica žalskega tabora 1, najpozneje do 20. januarja 1974 do 12. ure, ko bo žrebanje.

Križanko smo namenili širokemu krogu bralcev in ni težka. Upamo, da vam ne bo delala preglavice in želimo, da bi se ob njej prijetno zabavali.

Uredništvo

EKSKURZIJA MLADIH ZADRUŽNIKOV

(Nadaljevanje z 10. strani)

tod pa v Zreče, kjer nas je čakala večerja. Ob prijetnih zvokih, čeprav samo iz glasbenega avtomata, smo se potem urno zavrte- li, vmes pa smo se pogovarjali o tem, kaj smo novega videli na našemi dvodnevnem izletu. Vsi smo bili mnenja, da je ekskurzija dobro uspela, videli in naučili smo se marsikaj novega, kar nam bo koristilo pri našem delu.

Počasi smo se bližali koncu naše ekskurzije. V Celju so izstopili prvi. Vsem je bilo žal, da smo se morali posloviti. Saj smo skupaj

preživeli dva čudovita dneva. Ni nam zmanjkalo ne pesmi, ne šal, še celo najzgovornejši so prišli dobro na svoj račun, poskrbeli so, da vedrega in sproščenega sme- ha ni nikoli zmanjkalo. Ob slovesu pa smo si vsi zaželeli, da se kma- lu spet srečamo na podobni ek- skurziji.

Na koncu se najlepše zahva- ljujem v imenu vseh udeležencev ekskurzije KK Hmežad za fi- nančno pomoč, inž. Vošnjaku pa iskrena hvala za uspešno vode- nje.

Ivana-Zlatka Cencen

Strogost ustvarja spoštovanje, a grobost sovraštvo.

Kdor ni trpel, ne spozna ničesar; ne pozna ne dobrega ne zla. Ne pozna ne ljudi ne samega sebe.

Ne delajo okoliščine človeka slabega, marveč pokažejo, kakšen v resnici je.

čila solze. »Tovarišica, pa če se ima- va rada, do groba se bova ljubila. Zakaj me nočete razumeti? Tovari- šica...!« Ravnateljica Gertruda je dvignila desnico: »Deveto leto si pri nas. Obljubila si, da se boš trudila in uspešno končala osemletko. In kje je tvoja obljuba? Na podstrešju, v kleti, vsak dan tisoč poljubov! Zdaj pa pojdi povedat svojim staršem, za- kaj smo te napodili. Pojdi!«

nateljica, mora petnajstletna Mina na cesto. Saj se je postavil Vlado zanjo. Pa nič. Obup je silil vanjo. Toda tek- la je naprej, tja do gozda, se naslo- nila na drevo in jokala, jokala...

rišča, očetu in materi zakicala: »Grem, toda vrnem se mrtva!« V se- bi pa je govorila: »Ne, hočem ostati živa, živa še dolgo, dolgo!«

1.

December...

Mrzlo zimsko dopoldne, vrabci so se preekali v žlebovju, redke sne- žinke so poplesavale v zimski megli. Šolska vrata so se nagloma odprla, na pragu sta obstali ravnateljica in učenka 8. razreda. Ravnateljica je kričila z rokami, učenka Mina je to-

2.

Tudi ljudje so včasih brez srca, v prsih imajo led, kamen, pusto zim- sko sivino. Zaradi ljubezni so jo iz- ključili. Zato, ker ljubi sina bogate- ga obrtnika. Saj se ne pogovarjata o bogastvu, o dragih avtomobilih, so- dobnem razkošju. Z Vladom govorita samo o ljubezni. Ali je poljub zares tak greh? Pred poukom, v odmoru, včasih sta se tudi po šoli skrila v te- men kotiček šolske kleti. In tam šte- la poljube. Dvakrat ju je presenetil razrednik. Samo posvaril je oba, ni grozil. Zdaj pa, ko ju je ulovila rav-

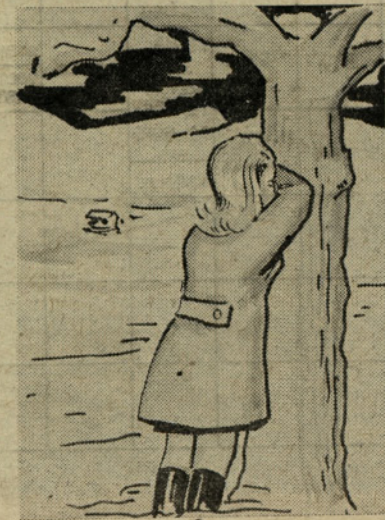
3.

Rovšnikova kmetija: kmečka hiša, marof, kozolec, svinjaki, listnjak in še kaj. Minin brat je v Nemčiji. Ze tretje leto. Moral bi prevzeti za o- četom. Pa sta se sporekla. Oče nave- zan na staro, Stefan živi v novem. Ob odhodu je dejal, da bo pripeljal traktor z vsemi priklučki. Oče mu je zabrusil: »Ti in tista tvoja Nem- čija!« Tudi Mini je Stefan obetal boljše življenje. Petnajstletna kmeč- ka deklina pa mora zdaj pred očeta in mater. Kaj naj jima reče? Noseča ni, od poljubov že ne. Novo leto pri- haja, z njim novo življenje. Mina pa se med potjo sprašuje: kam? Doma je bilo zares hudo. Ne oče in ne ma- ti je nista hotela razumeti. »Vlaču- ga!« sta kričala, Mina pa se je vsa stepena opotekla z domačega dvo-

4.

»Novo leto, kaj mi boš prineslo?« se je tiho spraševala Rovšikova Mina na senu na sosedovem kozolcu, ko se je naslonila na križni stebel, u- prla oči v večerno megle, nekje za- dač je uzrla obris medle lune; za hip se ji je zazdelo, da jo je pobožal ža- rek, srebrni pramen, kakor da je to Vladova roka, ki jo privija k sebi, kakor da je to njegov glas, ki ji go- vori: »Mina, saj si moja. Nihče naju ne bo ločil, nihče... Ne moji in ne tvoji starši. Me slišiš, Mina? Jaz ti govorim, tvoj Vlado!« Kako jo je po- grelo pri srcu. Kdo na tem svetu razume mladega človeka? Zarila se je v seno, za trenutek vsa strepetala, potem pa je priprla oči in dahnila v od sape zagreto ležišče: »Vlado, živeti morava, morava!«

(Se nadaljuje)

HMELJAR

ZADOVOLJNO
IN USPEŠNO
NOVO LETO

VAM ŽELITA

INŠTITUT
ZA HMELJARSTVO
HMELJNA KOMISIJA
SLOVENIJE

1973/7

PRILOGA HMELJARJA

POROČILO Z 22. KONGRESA MEDNARODNEGA HMELJARSKEGA BIROJA

Lojze ČETINA, mgr. agr.

UDK 633.819 (047)

22. kongres Mednarodnega hmeljarskega biroja (MHB) je bil od 9.—11. avgusta 1973 v Münchenu. Udeležilo se ga je rekordno število 276 delegatov in gostov. Opravičili so se predstavniki Bolgarije in Španije.

Predsedstvo MHB se je sestalo 9. 8. ob 9.30 v prostorih hotela Bayerischer Hof. Seje so se udeležili naslednji predstavniki iz posameznih držav članic (prvi naveden predstavnik je uradni član predsedstva):

Avstralija: Croke;

Belgija: Top, Pollet, van Melighem;

ZR Nemčija: Höfter, Seebacher, Kastner;

Cehoslovaška: Paul, Srp, Schneider, Smrčka, Pokorni;

DR Nemčija: Borde, Dolzmann;

Anglija: Turner, Holmes, Paine, Broom;

Francija: Lux, Messmer;

Jugoslavija: Četina, Kolenc;

Poljska: Kulig;

ZDA: Riel, Goschie;

Sekretar MHB: gen. sekretar dr. Pavlič.

Po ugotavljanju prisotnih članov predsedstva in sklepčnosti ter potrditvi zapisnika zadnje seje, ki je bila spomladi 10. 3. 1973 v Parizu, se je razvila živahna razprava o tržnem položaju v posameznih državah.

Iz podanih poročil posameznih članic MHB je razvidno, da so se površine hmeljišč povečale od 60.839 ha leta 1972 na 63.393 ha v letu 1973 ali za ca. 2,5 %. Največ so v zadnjem letu povečali površine v ZR Nemčiji (za 1614 ha) in ZDA (za 708 ha). Po oceni pridelka, ki so jo dali predstavniki za leto 1973 bodo države članice pridelale 1.930.404 stotov à 50 kg (96.500 ton) hmelja. To je za 96.396 stotov ali 2,75 % več kot leta 1972. Zelo verjetno pa je, da bo dejanski pridelek višji od cenitve. To kažejo tudi izkušnje zadnjih let, ko so bili dejanski pridelki vedno za nekaj odstotkov (od 0,8 do 7,3) večji od cenitev.

V razpravi sta prevladovali dve pereči vprašanji današnjega hmeljarstva:

1. usklajenost med proizvodnjo in potrošnjo (ponudbo in povpraševanjem) hmelja in

2. vpliv valutnih sprememb na hmeljno tržišče, predvsem na dolgoročno vezano prodajo.

Države članice MHB pridelajo že blizu 90 odstotkov, samo ZR Nemčija pa že skoraj 30 odstotkov svetovne proizvodnje hmelja. Svetovno proizvodnjo hmelja v letu 1973 cenijo na 2,25 do 2,3 milijona stotov, kar bi zadostovalo za 715 milijonov hl piva. Letno povečanje potrošnje piva je znašalo v letih 1970—71 4,4 %, v letu 1971—72 pa 4,7 %, kar potrjuje dolgoletno oceno povečanja potrošnje piva za 4 %, ki je bila postavljena na posebnem sestanku teama za tržna vprašanja leta 1972 v Wolnzachu. Na podlagi tega so predvsem nemški predstavniki trdili, da še ni nevarnosti za nadprodukcijo. Drugi predstavniki niso bili tako optimistični glede povečanja potroš-

nje piva. Za posamezne države članice so cenili naslednje povečanje v letu 1973: Avstralija 4 %, Belgija 1 %, ZR Nemčija 1,5—1,7 %, Cehoslovaška 1,2 %, DR Nemčija 4—5 %, Anglija 1,5 %, Francija 0,0 %, Jugoslavija 10—15 %, Poljska 4—5 %, ZDA 3—4 %. Firma Joh. Barth-Sohn (Hopfen 1972—73) računa z naslednjim povečanjem: Zahodna Evropa za 1,3 odstotke, Vzhodna Evropa 6 %, Severna Amerika 5,2 %, Srednja in Južna Amerika 19,8 %, Azija 8,7 %, Avstralija in Oceanija 2,6 %. Na potrošnjo piva lahko vplivajo različni dejavniki in zato ne kaže računati s stalnim povečanjem 30 milijonov hl letno. Odmerek hmelja za pivo se tudi neprestano zmanjšuje zaradi vedno večje uporabe hmeljnega ekstrakta in drugih oblik predelanega hmelja. Leta 1971 je bilo 32 %, leta 1972 pa 34 % hmelja predelanega v koncentrate. Porast proizvodnje sort z visokim odstotkom alfa-smol tudi vpliva na zmanjšanje potreb po hmelju.

Značino je, da je stopnja povečanja potrošnje piva večja v manj razvitih državah, ki bodo zaradi devizne situacije prej ali slej same strmele, da pridelajo hmelj doma. Zato je pokrivanje teh potreb iz tradicionalnih hmeljarskih področij dokaj problematično. To dejstvo pri svetovnih bilancah običajno ne upoštevamo.

Predstavniki Cehoslovaške so opozorili, da bodo tudi oni povečali površine hmeljišč, ker pač ne morejo križem rok gledati brezglavo povečanje v drugih deželah.

Predvsem nemški predstavniki so poudarjali, da bodo močnejše tendence za proizvodnjo hmeljnega piva vplivale pozitivno na povečano potrošnjo hmelja. Prisotni so bili mnenja, da bo ta vpliv minimalen, ker je na drugi strani delež sort z visokim odstotkom alfa-smol vedno večji.

V naslednji točki dnevnega reda smo obravnavali problem tako imenovane valutne klauzule v dolgoročnih prodajnih pogodbah. Predsedstvo je zadležilo ekonomsko komisijo, ki je na posebnem sestanku delovne skupine za tržišče na sestanku v Wolnzachu izdelala naslednje predloge:

a) Priporočamo, da se v dolgoročne prodajne pogodbe vključi valutna klauzula, ki bi upoštevala stroškovno inflacijo. Ta naj bo prilagojena situaciji v posameznih državah.

b) Tudi stopenjsko diferenciranje cen za bodoča leta, ki ga uporabljajo npr. na Cehoslovaškem in tudi drugje, lahko vpliva pozitivno, ker vsaj deloma zmanjša učinek stroškovne inflacije.

c) V sedanjem položaju priporočamo praviloma bolj kratkoročne pogodbe.

d) Proizvajalcem priporočamo, da pri sklepanju dolgoročnih pogodb upoštevajo povečanje proizvodnih stroškov. To je treba ustrezno propagirati na kongresih in v časopisih.

Ob koncu seje je predsedstvo razpravljalo še o predlogu avstralskega predstavnika, da bi spomladansko sejo predsedstva predstavili s pr-

ve na drugo polovico marca, ker sicer sovpadajo s časom obiranja pri njih. Končno smo se zedinili, da naj ostane zaenkrat datum in kraj zasedanja nespremenjen.

Objavljen je bil orientacijski vrstni red kongresov v naslednjih letih: 1974 — Cehoslovaška, 1975 — Poljska, 1976 — Bolgarija, 1977 — Španija, 1978 — Anglija, 1979 — Jugoslavija.

Predsedstvo je obravnavalo predloge za podelitev hmeljarskih odlikovanj. Skupaj je bilo podeljenih 27 odlikovanj.

Letni honorar za generalnega sekretarja je bil povečan od 580 na 1000 USA dolarjev.

Na seji **ekonomske komisije** je bil za novega predsednika izvoljen g. **Broom** (Anglija), ker je dosednji dolgoletni predsednik g. **Holmes** (Anglija) na lastno željo odstopil.

Predstavniki Cehoslovaške (g. Šnajder), ZDA (g. Riel) in ZR Nemčije (g. Kastner) so podali kratke referate o hmeljarstvu in hmeljnem tržišču v njihovih deželah.

Naj navedem le nekaj zanimivosti iz teh referatov.

Češki predstavnik je opisal pomen in tendence v razvoju češkega hmeljarstva. Hmeljarstvo v ČSSR predstavlja pomembno gospodarsko panogo in zaradi specifične kakovosti češkega hmelja zavzema pomembno mesto v svetovni trgovini. Proizvodni obrati imajo dolgoročno zagotovljene cene, ki jim omogočajo rentabilno poslovanje. Dobivajo tudi dodatno podporo v obliki subvencij (do 50 % vrednosti) za nabavo investicijskega materiala. Posebna skrb je posvečena intenziviranju proizvodnje. Glavno skrb za to ima njihov veliki in dobro opremljeni hmeljarski inštitut. Skoraj ves hmelj pridelajo na družbenih obratih in v zadrugah. Zasebnih hmeljarjev je le 62 s povprečno površino 0,5 ha hmeljišč. Koncentriranje hmeljišč na večjih obratih s 32 do 312 hektarji omogoča uporabo sodobne tehnike. V zadnjih letih so zmanjšali število delovnih ur od 2400 na 1500 ur na hektar. Njihovo trgovsko podjetje Chmelarství ima monopolni položaj pri odkupu hmelja, sočasno pa oskrbuje proizvajalce z vsemi vrstami investicijskega in reprodukcijskega materiala. Za izvoz skrbi izvozno-uvozno podjetje KOOSPOL v Pragi.

Ameriški predstavnik je govoril o položaju hmeljarstva v ZDA. Tudi tam povzročajo inflacijske težnje hmeljarjem velike skrbi. Povečali so se stroški za reprodukcijski in investicijski material. Stroški za napravo hmeljske žičnice so se npr. od leta 1970 do 1973 povečali od 780 na okrog 1000 USA dolarjev za acer (0,40 ha) ali za približno 30 %. Z anketo so ugotovili, da nameravajo ameriški hmeljarji v letu 1974 povečati površine na preko 14.150 ha, tj. za 1400 ha ali za 11 %. Pripominjajo pa, da so bile take napovedi običajno vedno višje, kot pa dejanska obnova.

Tretji referat je podal nemški predstavnik. V njem lahko zasledimo nekaj zanimivih podatkov. Od pridelka 1973 bo predvidoma 50 % hmelja uporabljenega v domačih pivovarnah,

50 % pa ga bodo izvozili. Razmerje med aromatičnimi sortami in sortami bogatimi s smolami se giblje 55:45. Delež ZR Nemčije na svetovnem trgu znaša okrog 30 %. Vnaprej imajo prodanega okrog 520.000 stotov à 50 kg, kar je glede na ocenjen pridelek 670.000 stotov, okrog 77 %. Na osnovi gibanja potrošnje piva in pričakovane letine hmelja na svetu je prišel do zaključka, da zaenkrat še ni bojazni za nadproizvodnjo hmelja, ampak predvideva kvečjemu izravnani tržni položaj. Seveda s to trditvijo večina ostalih predstavnikov ni soglašala.

Generalni sekretar dr. Pavlič je nato poročal o zaključkih sestanka o hmeljnem tržišču,

ki je bil 30. 4. 1973 v Wolnzachu (ZR Nemčija). Tega sestanka se je iz Jugoslavije udeležil tov. Mišo Bobovnik. Glavna tema sestanka je bilo vprašanje valutne klauzule, v dolgoročnih prodajnih pogodbah. Glavni zaključki so navedeni že v poročilu s seje predsedstva.

Tehnična komisija je letos prvič zasedala pod vodstvom novega predsednika g. Paina. Težišče referatov je bilo osredotočeno na opis hmeljskih žičnic. O njih so poročali Kohlmann (ZR Nemčija), Borde (DR Nemčija), Gerber (Francija) in Shea (Anglija). Dr. Zeisig je poročal o preizkušanju materiala za vodila. Re-

ferati so objavljeni v posebni publikaciji tehnične komisije.

Generalna skupščina je zasedala 10. avgusta popoldan po že ustaljenem dnevnem redu. Po otvoritvi predsednika Höfterja so se zvrstila poročila posameznih držav članic, zatem gostov, predstavnikov komisij, generalnega sekretarja in nadzornega odbora.

Na osnovi poročil je bila izdelana ocena površin in pridelka hmelja za države MHB. Prikazana je v tabeli 1.

Generalni sekretar je predlagal skupščini zaključni račun 1972—73 v višini 3988,65 USA dolarjev in predlog proračuna za leto 1973—74 v višini 4370 USA dolarjev v razpravo. Oba predloga je skupščina potrdila.

Na povabilo čehoslovaške delegacije je skupščina sklenila, da bo naslednji kongres v prvi polovici avgusta v Pragi.

Letos je bilo podeljenih 27 hmeljarskih odlikovanj, od tega 3 odlikovanja II. stopnje (oficir hmeljarskega ordena) in 1 odlikovanje III. stopnje (komandir hmeljarskega odreda). Odlikovanje II. stopnje so prejeli sedanji predsednik MHB Höfter, prof. Zattler (oba iz ZR Nemčije) in naš dolgoletni in zaslužni sodalavec z Inštitutom za hmeljarstvo inž. Petriček. Hmeljarski orden I. stopnje sta iz Jugoslavije prejela še Voja Bogdanović, generalni direktor Kooperative iz Novega Sada in Matko Zemljič s KK Ptuj.

Poleg delovnega dela sta bili v okviru kongresa organizirani dve zanimivi ekskurziji, ena v Geisenfeld, kjer smo si ogledali tovarno obilnih strojev pri firmi Wolf, druga pa zadnji dan kongresa v največje hmeljarsko področje v Nemčiji — Hallertau.

Organizacija kongresa je bila odlična. Tudi oblasti so dale velik pomen kongresu, saj je zaključni banke priredil sam zvezni minister za kmetijstvo in prehrano g. Ertl. Kongres so spremljale tudi visoke osebnosti bavarske deželne vlade in razni drugi gostje.

Tabela 1

Površine in pridelek hmelja v državah MHB 1972 in 1973 (ocena)

Država	Površine ha		Indeks		Pridelek v stotih à 50 kg	
	1972	1973	1972 = 100	1973	1973 indeks 1972 = (ocena)	100
Avstralija	1.072	1.180	110	38.976	44.224	113
Belgija	1.200	1.220	102	38.400	40.000	104
Bolgarija	1.080	1.080	100	12.000	12.000	100
ZR Nemčija	18.417	20.031	109	606.957	670.000	110
Čehoslovaška	8.973	8.833	98	214.300	185.000	86
DR Nemčija	2.104	2.150	102	52.212	52.000	100
Anglija	6.829	6.773	99	178.219	210.000	118
Španija	1.675	1.675	100	41.349	42.000	102
Francija	1.214	1.300	107	37.340	39.000	104
Jugoslavija	3.897	4.039	104	99.096	104.000	105
Poljska	2.359	2.386	101	50.300	52.000	103
ZDA	12.019	12.727	106	464.859	480.180	103
MHB skupaj	60.839	63.393	104	1.834.008	1.930.404	105

Milan VERONEK, inž. agr.

ZELENO GNOJENJE V HMELJIŠČIH

UDK 631.371

Intenziviranje pridelovanja hmelja je v zadnjih desetih letih močno poslabšalo strukturo zemlje v hmeljiščih na družbenih obratih, z opremljanjem kmečkih gospodarstev s traktorji pa se pojav hirta širi v kmečkih hmeljskih zasadih. Intenzivnejša obdelava zemlje v hmeljskih nasadih že sama po sebi zmanjšuje količino kumusa v zemlji, na drugi strani pa kvarijo strukturo številni pridelovalni in varstveni ukrepi obdelave, oskrbe in

ugodnejše, tako da je tudi neposredni strošek gnojenja s hlevskim gnojem tisti, ki bo pospešil setev dobrin.

Inštitut za hmeljarstvo Žalec se s problemom preskrbe zemlje z organsko maso v hmeljskih nasadih ukvarja že dolga leta. Da je smatral ukrep za pomemben in potreben, je razvidno iz programa dela od leta 1955 dalje, ko je poleg poskusov s poorninami imel tudi zatravljeno hmeljišče, ki danes zaradi pojave gnojevke postaja resnično aktualno. Uveljavljanje podornin je zadrževalo tudi pomanjkanje frez za zaoravanje zelene mase. Leta 1962 je Inštitut za hmeljarstvo posredoval hmeljarjem že uporabna in preizkušena navodila za zeleno gnojenje hmeljišč na I. jugoslovanskem simpoziju o hmeljarstvu.

Nato je sledilo več informacij o rezultatih poskusov s podorninami, ki so potekali predvsem v smislu iskanja najprimernejših rastlin za setev v hmeljišča. Preizkušene so bile rastline lupina, jara grašica in oves, bela medena detelja, grško seno, topinambur, kitajska oljna redkev, oljna repica in oljna repica z ržjo, sudanska trava, zadnja tri leta pa križanci sirkov, repica akela in perko.

Rastline za podor v hmeljarstvu opredeljujemo z ozirom na namen v dve skupini in sicer:

1. rastline za setev v hmeljišča

Poletna setev repice za podor v hmeljišču

Mulčenje s travo in hmeljiščem

2. rastline za čisti posevek po krčenju starih nasadov.

Za zeleno gnojenje hmeljišč pridejo v poštev:

1. poliploidna repica perko (4n brassica pekinensis × 4n brassica campestris)

2. oljna repica

3. bela medena detelja

Kot čisti posevek na izorano hmeljišče pa

1. bela medena detelja

2. črna detelja 85 % + mnogocvetna ljujka 15 % količine semena)

3. križanci sirkov za krme

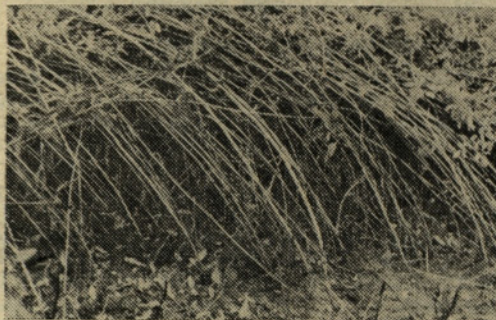
Setev krmnega sirka za podor v hmeljišču

spravila, ki se često morajo opraviti tudi po prevlažni zemlji. Preobremenjenost zemlje in nastajajoče pomanjkanje hlevskega gnoja sta privedla do stanja, ko je količina in kakovost pridelka odmerjena od strukture in godnosti zemlje, ne pa toliko od založenosti s hranili. To spoznanje je privedlo praktike, da začenjajo posvečati zemlji večjo skrb, med drugim pa tudi izkoriščati možnosti podora v hmeljiščih.

Na družbenih gospodarstvih je gnojenje hmeljišč s hlevskim gnojem zaradi velikih površin in razdalj otežkočeno in drago, z ozirom na tip gospodarstev, ki so zaradi velike koncentracije hmeljišč bolj poljedelska, gnoja ni v zadostnih količinah. Že nekdanje gnojenje z gnojem predstavljalo 2/3 vseh stroškov gnojenja, danes pa razmerje ni bistveno

O izbiri rastlin za podor v hmeljišča se zahteva naslednje: hitra rast po vzniku, konkurenčnost s pleveli, dobro obraščanje v senci rastlin hmelja, velika količina zelene mase, majhni stroški za seme; z ozirom na to, ker je treba sejati poldrugo ali celo dvojno količino semena čistega posevka.

Repice so za zeleno gnojenje zelo primerne. Sejemo jih lahko tekom celega leta, hitro

Meliorativka bela medena detelja je za podor zelo primerna rastlina

vzniknejo in prekrijejo površino zemlje, so uspešne v konkurenci s pleveli, dajo v kratkem času zadovoljivo količino zelene mase, dobro varujejo tla pred pripeko in uničujočo silo kapljiv umetnega dežja. Strošek za seme je majhen. Križanec perko je boljši od navadne oljne repice, saj je tudi selekcioniran kot rastlina za krmo ali zeleno gnojenje.

Bela medena detelja je dvoletna. Možna je enoletna raba, če je setev dovolj zgodaj in je zemlja vlažna. V mladosti je rast počasnejša, na zelo zaplevljenih njivah plevelom ni vedno konkurenčna. Da veliko organske mase, razvije močne in globoke korenine, strošek za seme je večji, za setev med hmelj je hmeljskim rastlinam močno konkurenčna. Primernejša je kot čisti posevek za eno ali dveletno rabo.

Mešanica črne detelje in mnogocvetne ljulke je zaradi ugodnejše obdelave zemlje pri-

Količina organske mase b. med. detelje z 1 m²

mernejša od lucerne. Primerna je kot čisti posevek po izoravanju hmeljišč.

Križanci sirkov dajo veliko zelene mase, so primerni za čisti posevek, lahko pa jih sejemo spomladi, t.j. v letu krčenja nasada med hmelj in v skrajnem primeru že naslednje leto zasadimo nov nasad hmelja, brez časovnega presledka. Na enak način se lahko seje bela medena detelja, ki da prav tako preko 400 centov organske mase in še boljše preorenini zemljo, toda le v primeru, če je mogoče zemljo v hmeljskem nasadu pripraviti za setev prve dni maja.

Hmeljišča s podorinami je potrebno do-gnojevati izdatneje, tako da zadostimo tudi potrebam rastline za podor.

Hmeljišča svetujemo gnojiti s hlevskim gnojem vsako leto z vsaj 200 q ali vsako drugo leto z najmanj 400 q hlevskega gnoja. Ta količina je z ozirom na posebnosti kulture hmelja (široke medvrstne razdalje) zelo majhna. Praktične izkušnje in tudi nekateri poskusi kažejo, da se učinek hlevskega gnoja na zemljo in rastlino vidneje pokaže šele pri večletnem zaporednem gnojenju s 600 q na ha.

S tega vidika od enkratne setve podorin ne moremo in ne smemo pričakovati ugodnih rezultatov. Le te bomo dosegli, če bo podor postal vsakoletni agrotehnični ukrep ali pa se izmenično koristi s hlevskim gnojem. Najugodnejša bi bila kombinacija, da bi v hmeljišča sejali podorine, pred zaoravanjem podora v jeseni pa gnojili še z manjšo količino hlevskega gnoja (vsaj 100 q/h) da bi s tem pospešili razkroj sideratov. S talnim in večletnim vnašanjem organske mase v zemljo v obliki podora ali hlevskega gnoja, bi v zemlji povečali množino organsko vezanih hranil, predvsem dušika, ki se iz teh kontinuirano sprošča in bi bil rastlini hmelja vedno in v večji količini na razpolago. S tem bi popravili strukturo zemlje, na katero je hmelj močno občutljiv, predvsem v pogledu pridelka, zdravstvenega stanja in regeneracije štorov. Zmanjšalo bi se število praznih mest.

Kljub velikemu zanimanju hmeljarjev za zeleno gnojenje v hmeljiščih le to najbrž ne bo steklo brez težav. Predvsem bodo problemi okrog nabave semena, ki je vezano na uvoz. S pravočasnim pristopom k reševanju tega problema upamo, da se bo zeleno gnojenje v hmeljiščih v letu 1974 koristilo že v večjem obsegu.

Korenine bele medene detelje prerasejo zemljo preko 30 cm globoko

Ludvik SEMPRIMOŽNIK, dipl. kmet. inž.

Poizkusi, da bi individualni kmetje nabavljali nekatere kmetijske stroje v skupinah imajo že precej dolgo zgodovino. Vendar pa so zaradi najrazličnejših vzrokov skoraj vsi propadli. Tudi na našem področju je bilo več takih poizkusov vendar vidnega uspeha ni bilo.

Problem obiranja hmelja

Ko se je okrog leta 1970 pojavila kriza pri obiranju hmelja tudi v privatnem sektorju, smo pričeli ponovno razmišljati o organizaciji strojnih skupnosti. Na podlagi izkušenj, ki smo jih dobili pri urejanju skupnih hmeljskih nasadov smo pričeli postopoma organizirati tudi strojne skupnosti za obiranje hmelja.

V treh letih od leta 1971 do 1973 smo na področju Savinjske doline organizirali 36 strojnih skupnosti, prihodnje leto pa jih bo pričelo z delom še deset. V omenjenih skupnostih je včlanjenih preko 300 privatnih hmeljarjev z okrog 350 ha hmeljišč. V skupnosti so bila vložena velika materialna sredstva in ogromno strokovnega dela.

Način financiranja

Kmetje, Hranilnica in posojilnica kombinata Hmezad, Ljubljanska banka in SR Slovenija so v teh letih investirali v osnovna sredstva skupnosti preko 15 milijonov novih dinarjev. Poleg lastnega dela pri gradnji strojnih lop, so morali kmetje za nabavo strojev prispevati še 30 % lastnih sredstev. Ostalo so krediti, ki so jih dobili po 3 % obrestni meri za dobo 5—8 let.

Organiziranje skupnosti

Pri ustanavljanju vsake skupnosti je bilo potrebno rešiti mnogo vprašanj. Pri vseh skupnostih pa so se pojavljala v glavnem podobna, za to jih lahko strnemo v nekaj skupin:

Iz prve skupine vprašanj bi naštel predvsem naslednja:

Strojne skupnosti v hmeljarstvu

UDK 633.819:631.41

1. organizacijska
2. ekonomska
3. sociološka
4. družbeno-ekonomska
 - izbira optimalne lokacije za stroj;
 - izbira primerne tipa stroja;
 - vključitev optimalnih površin v skupnost;
 - način razdelitve lastninske pravice na stroju;
 - ureditev medsebojnih pogodbenih obveznosti;
 - pripravo modela za obračun obratovalnih stroškov;
 - proučitev možnosti nadaljnje razširitve skupnosti na druge stroje.

Lokacija, tip stroja in površine

Izbira lokacije za obiralni stroj je moment, kjer pridejo do izraza vprašanja vseh štirih vidikov. Lokacija stroja mora biti tako izbrana, da dopušča čim bolj racionalno organizacijo dovoza hmelja in vključitev zadostnih površin hmelja.

Vzporedno z lokacijo pa je važno tudi izbrati pravi tip stroja glede na zmogljivost. Stroj mora biti tako velik, da je možno z njim zajeti vse površine pod hmeljem v okolici, ki gravitirajo na izbrano lokacijo. V lastni skupnosti imamo stroje različnih kapacitet in to od 200—800 trt obranega hmelja na uro, kar pomeni, da lahko z najmanjšimi stroji obremo 10 ha hmelja v sezoni, z največjimi pa 30 ha.

Optimalne površine hmeljišč za en stroj so tiste, ki zagotavljajo primerno izkoriščenost stroja, obenem pa dajejo možnost razširitve do določene mere.

Razdelitev lastninske pravice in medsebojni odnosi v skupnosti

Med organizacijska vprašanja spada tudi pravična razdelitev lastninskih deležev na člane skupnosti. V praksi se je ustalil način sofinanciranja po številu hmeljskih trt, ki jih člani skupnosti nameravajo obirati na stroju.

Praksa je pokazala, da je tak način najbolj točen in pravičen, zato so ga kmetje-hmeljarji radi sprejeli.

Medsebojni odnosi članov v skupnosti so urejeni s pismeno pogodbo. S pogodbo je določen solastninski delež članov, predsednik skupnosti, način vstopanja in izstopanja članov, postopek za obračun storitev itd.

Število članov skupnosti ni stalno, ampak se lahko veča ali manjša, glede na želje posameznikov ali skupnosti, oziroma glede na stanje hmeljnih površin pri posameznikih.

Vsaka skupnost je registrirana pri pristojnem organu občinske skupščine in prejme o svojem obstoju ustrezen dokument.

Organizacija obiranja

Posebno organizacijsko vprašanje vsake skupnosti je način dela v sezoni obiranja. Skupnost najame delavce, ki delajo na ključnih delovnih mestih pri stroju. Te ekipe so stalne. Pri dovozu hmelja pa so možne različne variante. Član skupnosti pripelje hmelj k stroju, ga obere in odpelje domov. V tem primeru pride na vrsto za obiranje večkrat na dan. Po drugi varianti član skupnosti obira samo enkrat na dan. Obere vso dnevno količino hmelja in ga da sušiti na kooperacijsko sušilnico. Pri tretji varianti preskrbi dovoz hmelja k stroju in ekipo za nakladanje obrat za kooperacijo. Ekipe gre z njive na njivo in v prvem hodu obere vsem članom polovico pridelka, v drugem hodu pa drugo polovico. Ves hmelj se suši na kooperacijski sušilnici.

Ker je organizacija obiranja zelo zahtevna naloga, lahko dobijo skupnosti strokovno pomoč in nasvete na obratu za koperacijo ali Inštitutu za hmeljarstvo.

Obračun dela

Obračun obiranja se opravi po končani sezoni obiranja. Člani skupnosti plačajo dejan-

ske stroške obratovanja (delavce, električno, popravila itd.). Stroški se obračunajo po številu obranih trt. Poleg stroškov obiranja plača vsak član skupnosti tudi letni obrok za najeti kredit. Amortizacije stroja in strojne lope v skupnosti ne obračunavajo.

Če stroj ni polno obremenjen lahko skupnost obira hmelj tudi nečlanom, vendar to ni pravilo, ampak le izjema. Cenik teh storitev določa samoupravni organ kmetov pri obratu za kooperacijo.

Razširitev skupin na druge stroje

Kot zadnje organizacijsko vprašanje omenimo možnost, ki jo imajo skupnosti, da se razširijo na druge stroje potrebne za obdelavo hmeljišč. Če ob ustanovitvi lahko skupnost nabavi več različnih strojev. Način sofinanciranja je enak za vse stroje. Skupnost pa se lahko opremlja s stroji tudi za daljše obdobje. Zelo pogosto se dogaja, da skupnosti nabavljajo manjše stroje za obdelovanje z denarjem iz ostanka dohodka pri storitvah nečlanom. V vsakem primeru pa so vsi člani skupnosti solastniki vsakega stroja.

Ekonomska vprašanja

Pri vsaki skupnosti se zasledujejo tudi ekonomski učinki. Če zanemarimo možnost prehoda iz ročnega na strojno obiranje, ki je zaenkrat še cenejša ima organiziranje skupnosti še nekatere druge prednosti:

— majhne kmetije s pomočjo združenih sredstev (povprečna velikost je 4 ha obdelovalne zemlje, hmeljišč pa manj kot 1 ha) nabavijo stroje, ki so za posameznike preveliki in bi bili torej neizkoriščeni. Obenem pa se edino na ta način lahko majhni proizvajalci vključijo v moderno proizvodnjo s sodobno tehnologijo;

— skupna uporaba omogoča maksimalno

izkoriščenost stroja, kar zmanjšuje stroške na enoto proizvoda;

— s primerno organizacijo dela lahko kmetje večino poslov opravijo sami, so torej neodvisni od tuje delovne sile;

— v okviru skupnosti lahko tudi majhne kmetije postanejo tržni proizvajalci.

Vrednost strojev, ki jih imajo strojne skupnosti, so od 40—100 starih milijonov dinarjev. Take investicije pa danes ne prenese nobena kmetija. V okviru skupnosti se ta vsota razdeli na več manjših delov, vsaka kmetija pa nosi obremenitev sorazmerno njenim hmeljnimi površinam.

Skupnost se lahko organizira tako, da je stroj čim bolj izkoriščen. Stroški nabave so prvi osrednji stroški obratovanja, ki se kažejo v ceni obiranja na kg hmelja. V nekaterih primerih so tudi 50% nižji od stroškov ročnega obiranja.

Bistveni element ustanavljanja skupnosti je tudi v tem, da razdrobljene kmečke površine vključimo v organizirano proizvodnjo, ki je možna le z modernimi stroji in sodobno tehnologijo.

Sociološka vprašanja

Omenimo še sociološke momente, ki jih je pri ustanavljanju skupnosti potrebno upoštevati. Prvo in najvažnejše pravilo pri tem je, da so lahko člani v skupnosti vsi hmeljarji, ki to želijo, oziroma, ki so kreditno sposobni. To pomeni, da se lahko včlanijo vsi od največjega do najmanjšega kmeta. Vsi, ki so člani skupnosti, imajo enako pravico odločanja. V skupnosti ne sme prevladati pravica močnejšega.

Tudi število članov v skupnosti ima svojo vlogo. Predvidevali smo, da bodo odnosi v skupnostih z manj člani boljše, da bo manj organizacijskih težav, manj medsebojnih nesporazumov itd. Praksa je pokazala drugače.

V dveh primerih smo velikosti strojev prilagodili koncentracijo hmeljišč in sušilnih površin. Ustanovili smo dve skupnosti s po trideset člani. Odnosi v teh skupnostih so veliko boljši, manj je organizacijskih zapletov, manj medsebojnih sporazumov itd. Opazili smo, da se pri velikem številu članov izgubi vpliv posameznikov, ki hočejo izstopati in s tem rušiti enakopravnost. Poudariti moramo, da je pri takih skupnostih potrebno mnogo več strokovnega dela in organizacijskih sposobnosti, boljši pa so ekonomski rezultati.

Družbeno ekonomska vprašanja

Pomembno je tudi spoznanje malih kmetov, ki so največkrat zaposleni še izven kmetijstva, da se z organizirano proizvodnjo lahko vključijo med tržne proizvajalce. Obenem pa vedo, da bo za obdelovanje takih površin dovolj interesentov, kadar se njim ne bo izplačalo več kmetovati.

Večletno delo na tem področju je dokazalo, da se lahko kmetje v takih skupnostih zelo dobro ujamejo, če le vidijo v tem korist in napredek.

Sedanja oblika skupnosti za obiranje hmelja ni dokončna. Skupnosti se bodo s časom izpopolnjevale, spreminjale, dobile nove organizacijske oblike itd.

Naš cilj tako pri gradnji skupnih žičnic, kot pri ustanavljanju strojnih skupnosti je, da čim več razdrobljene kmečke zemlje povežemo v organizirano proizvodnjo, ki bo tako po tehnologiji kot produktivnosti čim bliže družbenemu sektorju. Tu pa ne stoji več v ospredju individualna kmetija in njena perspektiva, ampak kmetijska zemlja, ki bo morala biti obdelana. V tako organizirani proizvodnji tudi lastništvo izgublja svoj pomen, v ospredju pa stopa funkcija zemlje, kot sredstvo za proizvodnjo.

Kako pripravimo tla za nove hmeljne nasade

Blažena PUGELJ, dipl. inž. agr.

UDK 633.819:631.41

Zopet izbiramo površine, na katerih bomo posadili hmelj. Izbire imamo malo, saj na najboljših površinah že raste hmelj, ali pa so te posejane z drugimi poljščinami. Želimo obnavljati na tleh z ugodnimi lastnostmi, ker pa je teh malo, obnavljamo tudi na tleh, ki so potrebna manjših ali večjih izboljšav. Zgodi se, da se odločimo za nov nasad na površini, kjer je bil hmelj še v istem letu izoran.

Ker je hmelj večletna rastlina, je prav, če pred saditvijo zemljo dobro pripravimo. Če je predposevek žito ali detelja in če so tla po teksturi lahka se odločamo za obnovo brez posebnih meliorativnih ukrepov. Detelja je že sama dober meliorativen predposevek. Ima dobro razvite korenine. Z njimi drenira goste plasti. Z veliko količino organske snovi pa bogati in godi tla. Ugoden predposevek je tudi koruza.

Sadimo pa žal tudi na tleh, kjer ni bilo meliorativk, ki bi tla vsaj deloma in za nekaj časa ugodila. Taka tla so gosta, nestrukturna, slabo zračna, propustna in utrujena. Na takih tleh pa moramo za godnost tal poskrbeti. Čim težja so tla, tem bolj previdni bomo pri obdelavi. Taka tla pred saditvijo navadno dobro zrahljamo. Rahljanje razdrobi talne sloje tudi v globino. Razdrobljena tla so zračna in propustna, toda ugodnejše lastnosti imajo le kratak čas. Taka tla še niso strukturna, še manj pa so godna. Tudi globoko prerahljana in dobro zdobljena tla se stlačijo predvsem še, če so po teksturi bolj glinasta. Gnojenje s hlevskim gnojem in z organskimi ali z drugimi organskimi gnojili (kompost, podor), lahko vrne tlu strukturo, grudičavost in vsaj delno obstojnost teh grudic, ki jih tla lahko dalj časa zadržijo. Iz organske mase nastaja v tleh humus, ki veže talne drobce v bolj ali manj obstojne grudice. Grudičasta tla, kjer so grudice obstojne, so tudi godna. Godna tla imajo povoljne fizikalne lastnosti; so zračna, propustna, topla in tudi razvoj mikroorganizmov poteka v tleh normalno. V takih razmerah se v tleh hitro razkrajajo organska snov, ki vpliva na ugodne fizikalne lastnosti teh tal, te pa so pogoj za normalno prehrano rastlin. Ugodne lastnosti v tleh se s trudom ustvarjajo,

težje pa se tako ustvarjene lastnosti v tleh dalj časa obdržijo.

Hmelj najbolje uspeva v ugodnih talnih pogojih. Korenine hmelja segajo dokaj globoko, vendar se korenine najmočneje razraščajo v globini 25—30 cm. V tej globini (20—30 cm) najdemo v starih nasadih najbolj zgoščene sloje z najbolj strukturnimi plastmi in najmanj ugodnimi lastnostmi. V takih zgoščenih plasteh se korenine slabo razraščajo, težko jih prebijajo in v najslabših primerih tvorijo ti sloji tudi vododržne plasti (ob večjem deževju). Vemo pa, da dobro razraščena kore-

ninska mreža pri rastlini veča moč rastline in podaljšuje življenjsko dobo nasada.

Zato naj bodo tla pred saditvijo skrbno pripravljena, rahla in godna. Hmelj naj bi sadili le v godna tla, ki so oskrbljena s srednje količino hranil tudi do globine 40 cm. Takih tal je trenutno malo, lahko pa jih z meliorativnimi posegi pridobimo.

Analizirali smo zemljo na nekaterih kompleksih iz površinskih enot KK Hmezad Žalec, iz slojev od 0—60 cm.

Nekatere rezultate analiz objavljamo v tabeli.

Št. vzorca	Globina v cm	pH	P ₂ O ₅ v mg/100 gr	K ₂ O	MgO v %	CaO v %	N v %
5	0—20	6,75	42,7	49,6			
	20—30	6,65	7,9	22,8			
	30—40	6,75	3,1	17,4			
9	40—60	6,85	2,1	15,3			
	0—20	6,55	37,1	30,7			
	20—30	6,50	6,1	11,2			
14	30—40	6,30	4,1	9,1			
	40—60	6,75	2,1	9,1			
	0—20	6,85	46,2	49,6	0,595	5,37	0,278
	20—30	6,75	12,8	20,0	0,26	4,91	0,24
	30—40	6,90	4,6	9,6	0,82	6,30	0,178
	40—60	7,00	3,1	8,7	0,43	5,98	0,157

Podatki, ki smo jih dobili z analizo zemlje kažejo, da so tla v površinskih in globljih slojih skoraj nevtralne reakcije. S fosforom so tla do 20 cm prav dobro oskrbljena. Vendar korenine ne segajo samo 20 cm globoko. Z globino se količina fosfora proporcionalno znižuje. Kalija je v tleh nekoliko več, tako v površinskem kakor tudi v globljih slojih. V nekaj primerih smo določili tudi magnezij, kalcij in dušik. Ugotavljamo, da primanjkuje v globljih slojih predvsem fosfora. Vemo, da rastline za normalen razvoj in pridelek potrebujejo velikih količin tega hranila. Vendar je zaloga fosfora v globljih slojih premajhna in bi ponekod, kjer ga je v tleh še manj lahko rušila ravnotežje med posameznimi elementi v tleh. Ker hranila počasi pronicaajo v globlje

talne sloje in ker jih težko spravljamo v globino, zato priporočamo gnojiti s fosfornimi in kalijevimi gnojili ob preparaciji nasada tako, da bodo tudi globlji sloji 30—40 cm oskrbljeni s temi hranili (vsaj 10—15 mg).

Za nov nasad dobro pripravimo tla še v jeseni, da bodo ostala dalj časa strukturna in godna. Pred globokim oranjem raztrosimo vsaj polovico fosfornih in kalijevih gnojil, s polovico teh gnojil pognojimo spomladi pred brananjem. Kjer pa so tla zelo slabo oskrbljena s fosforom in kalijem pa pognojimo s celotno količino fosfora in kalija pred oranjem. Tako bodo tla do 30—40 cm preskrbljena s hranili.

Strukturna, godna tla, preskrbljena s hranili tudi v globini pa so pogoj za dober hektarski pridelek.